

ایک مہدی

بیشتر واعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا

امان

عَلَى اللَّهِ تَعَالَى
وَرَحْمَةِ الشَّرِيفِ

ویژه امام زمان

شماره ۸۲ نشریه امان - دی و بهمن ماه ۱۴۰۲
ویژه نامه همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی

وحدت و یکپارچگی |

تأثیر باور مهدوی در تقریب بین مذاهب اسلامی از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی |
مجموعه مصاحبه‌ها، گزارشات همایش و...

شماره ۸۲ نشریه الکترونیک امان - دی و بهمن ماه ۱۴۰۲
ویژه نامه همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی

صاحب امتیاز: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف

سر دبیر: حجت الاسلام محمد رضا نصوری

دبیر علمی: حجت الاسلام تقی حاتمی

گرافیک و صفحه آرایی: زهره رجبی شبیزری

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف، به عنوان نهادی فرهنگی، غیرانتفاعی و غیردولتی و دارای شخصیت حقوقی مستقل که دارای تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران می باشد؛ به منظور ترویج و توسعه فرهنگ مهدویت و آشناسازی اقشار جامعه به ویژه نسل جوان - با شخصیت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و تحکیم پایه های امامت و ولایت، پس از کسب موافقت مقام معظم رهبری از سوی حضرت حجت الاسلام والمسلمین قرائتی در تاریخ ۱۳۷۹/۰۹/۰۳ تأسیس گردید.

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود

وحدت، شرط تداوم رحمت و رسیدن به سعادت ابدی

وحدت و یکپارچگی عاملی است که باعث تحقق رحمت الهی بر بشر، تداوم آن و کلید بهشت و سعادت اخروی می باشد. با وحدت، رحمت الهی بر بشر گشوده می شود و با تفرقه و اختلاف در رحمت بر روی بشر بسته می گردد؛ امام خمینی رحمته الله علیه در این مورد می فرماید:

از این جهت که دست خدا در کار است، باید شما و ما و همه، کاری بکنیم که این دست رحمت بسته نشود؛ از روی سر ما برداشته نشود. و آن کار این است که همان طوری که تا حالا همه با هم بودیم و یدالله مع الجماعة، و همه برای خدا بود و خدای تبارک و تعالی عنایت فرمود، حالا هم توجه به یک گرفتاری های شخصی عجلتاً نکنیم...

[صحیفه امام ۱۳۷۸ ج ۸: ۷۷].

همان گونه که وحدت رحمت، آرامش و امنیت و مهمتر از همه صلاح و سعادت جامعه را به دنبال دارد، اختلاف و تفرقه نیز هرگونه فساد را به دنبال دارد. به تعبیر امام خمینی رحمته الله علیه:

...همه با هم باشید و تفرق در کار نباشد. با تفرق همه فسادها هست. و با تمسک به خداوند همه صلاح و سعادت ها هست [صحیفه امام ۱۳۷۸ ج ۸: ۳۱۶].

آقایان اهل سنت و علمای شیعه مدتهاست که زحمت می کشند که تفرقه را کنار بگذارند و [با] کسانی که پیغمبرشان و دینشان یکی است همراه و برادر باشند، لکن افرادی کوشش می کنند که تفرقه ایجاد کنند و شما خوب می دانید که چه کسانی از تفرقه سود می برند. به مردم توجه دهید که این تفرقه ها خدمت به امپریالیسم و خدمت به دشمن است.

بیانات در تاریخ ۲۵ مرداد ۱۳۶۱

بیانات مقام معظم رهبری
حضرت آیت الله خامنه ای عنه

مسئله مهدویت مخصوص شیعه نیست

مسئله‌ی مهدویت در اسلام هم جزو مسلمات است؛ یعنی مخصوص شیعه نیست. همه‌ی مذاهب اسلامی غایت جهان را که اقامه‌ی حکومت حق و عدل به وسیله‌ی مهدی علیه الصلاة و السلام و عجل الله فرجه است، قبول دارند. روایات معتبر از طرق مختلف، در مذاهب گوناگون، از پیغمبر اکرم صلی الله علیه و آله و از بزرگان نقل شده است. بنابراین، هیچ تردیدی در آن نیست. منتها امتیاز شیعه در این است که مسئله‌ی مهدویت در آن یک مسئله‌ی مبهم نیست؛ یک مسئله‌ی پیچیده‌ای که برای بشر قابل فهم نباشد، نیست؛ یک مسئله‌ی روشن است، مصداق واضحی دارد که این مصداق را میشناسیم، خصوصیات آن را می‌دانیم، پدران او را میشناسیم، خانواده‌ی او را میشناسیم، ولادت او را میشناسیم، جزئیات آن را خبر داریم. در این معرفی هم باز روایات شیعه، تنهائی در صحنه نیستند؛ حتی روایاتی از غیر طریق شیعه هم وجود دارد که همین معرفی را برای ما روشن میکند و باید کسانی که مال مذاهب دیگر هستند، توجه کنند و دقت کنند تا این حقیقت روشن را دریابند. بنابراین اهمیت مسئله یک چنین سطحی دارد و ما بیشتر از دیگران اولی هستیم به اینکه به این مسئله بپردازیم؛ کارهای علمی و دقیق و متقن روی این مسئله انجام بگیرد.

(بیانات در جمع اساتید و فارغ‌التحصیلان مرکز تخصصی مهدویت ۱۳۹۰/۴/۱۸)

اعتقاد به ظهور مهدی عجل الله تعالی فرجه در دورانی از تاریخ، مخصوص شیعه نیست؛ همه مسلمانان، اعم از شیعه و سنی به این معنا معتقدند؛ بلکه غیرمسلمانان هم به یک صورت معتقدند. منتها امتیاز شیعه در این است که این شخصیت نجات بخش بشریت را با نام و نشان و خصوصیات میشناسد و معتقد است او همواره برای دریافت دستور الهی، حاضر و آماده است. هر وقت پروردگار عالم به او دستور دهد، او آماده شروع آن کار عظیمی است که بناست بشریت و تاریخ را متحول کند. (بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم به مناسبت عید نیمه شعبان ۱۳۸۱/۰۷/۳۰)

ما به زمان ظهور امام زمان ارواحنا فدا، این محبوب حقیقی انسان‌ها نزدیک شده‌ایم؛ زیرا معرفت‌ها پیشرفت کرده است. امروز ذهنیت بشر، آماده آن است که بفهمد، بداند و یقین کند که انسان والایی خواهد آمد و بشریت را از زیر بارهای ظلم و ستم نجات خواهد داد؛ همان چیزی که همه پیغمبران برای آن تلاش کرده‌اند، همان چیزی که پیغمبر اسلام در آیه قرآن، وعده آن را به مردم داده است: «و یضع عنهم اصرهم والاغلال التي كانت علیهم». دست قدرت الهی به وسیله یک انسان عرشی، یک انسان خدایی، یک انسان متصل به عالم‌های غیبی، معنوی و عوالمی که برای انسان‌های کوتاه‌نگری مثل ما قابل درک و تشخیص نیست، میتواند این آرزو را برای بشریت برآورده کند. لذا دل‌ها، شوق‌ها و عشق‌ها به سمت آن نقطه، متوجه و روزه‌روز متوجه تر است. ملت ایران، امروز این امتیاز بزرگ را دارد که فضای کشور، فضای امام زمان عجل الله است. نه فقط شیعه در همه عالم، بلکه همه مسلمانان در انتظار مهدی موعودند. امتیاز شیعه این است که این موعود الهی و قطعی همه طوایف مسلمین، بلکه همه ادیان الهی را با اسم و رسم و خصوصیات و تاریخ ولادت میشناسد.

(بیانات در دیدار جمعی از بسیجیان ۱۳۷۸/۰۹/۰۳)

وحدت یعنی چه؟

مراد از وحدت قطعاً وحدت مذهبی نیست؛ یعنی اینکه این به مذهب آن دربیاید، آن به مذهب این دربیاید، یک مذهب [باشد]؛ نه، این قطعاً مراد نیست. وحدت جغرافیایی هم نیست؛ مثل آن چیزی که در دهه‌های شصت میلادی و هفتاد میلادی، بعضی از کشورهای عربی با هم اتحاد پیدا کردند و اعلام کردند یکی هستند، که نشد و نمیشود و امکان ندارد؛ مراد این هم نیست. مراد از وحدت، وحدت در حفظ منافع امت اسلامی است.

اول تشخیص بدهیم منافع امت اسلامی کجا است، در چیست، بعد در این زمینه ملت‌ها با هم توافق کنند. دولت‌ها هم اگر چنانچه ان شاء الله به این راه هدایت بشوند، خدا دل‌هایشان را به این سمت بکشاند، در جهت منافع امت اسلامی توافق کنند؛ بینند امت اسلامی امروز به چه احتیاج دارد، با چه کسی باید دشمنی کرد، با چه کسی بایستی چه جور دشمنی کرد، با چه کسی باید دوستی کرد و چه جور دوستی کرد؛ این جهت‌گیری‌ها را در ضمن گفتگوها و مذاکرات، به توافق برسند و در این جهت حرکت کنند. مراد این است: اشتراک عمل در برابر نقشه‌های استکبار.

بیانات در دیدار مسئولان

نظام و میهمانان کنفرانس وحدت

اسلامی ۱۴۰۱/۰۷/۲۲

سیستان و بلوچستان مظهر وحدت اسلامی

این استان [سیستان و بلوچستان] مظهر شعار وحدت اسلامی ما است. چند منطقه در کشور هست - استان کردستان هست، بخش ترکمن صحرا در استان گلستان هست، و استان سیستان و بلوچستان - که در آنجا سنی و شیعی کنار هم زندگی میکنند. ما می‌خواهیم به دنیا این را تعلیم بدهیم و بگوییم که برادران مسلمان بیایند باهم همکاری کنند، در کنار هم زندگی کنند؛ نمونه‌اش اینجا در سیستان و بلوچستان. دشمن اتفاقاً روی همین نقطه تکیه کرده، روی همین نقطه انگشت گذاشته و می‌خواهد تفرقه ایجاد کند. شما وقتی که می‌آیید، می‌گویید که یک بچه‌ی سنی یازده دوازده ساله در شلمچه برای دفاع از جمهوری اسلامی به شهادت می‌رسد، این بزرگ‌ترین خبر از وحدت و همدلی شیعه و سنی در سیستان و بلوچستان است؛ این چیز کوچکی نیست، این مسئله‌ی خیلی مهمی است!

بیانات در دیدار اعضای ستاد برگزاری

کنگره ملی شهدای استان سیستان و بلوچستان ۱۳۹۶/۱۱/۱۶

وحدت و همبستگی

زندگی مهدوی، جواد محدثی،
ص ۱۲۳-۱۲۰

پیروزی و موفقیت اجتماعی، در وحدت و یکپارچگی است. شکست و نابودی هم، پیامد تفرقه و جدایی است. با این وجود، متأسفانه امت عظیم اسلامی امروز در سطح جهان، پراکنده‌اند و دشمنان هم می‌کوشند با ایجاد اختلاف، به مقاصد خود برسند.

در دعای افتتاح می‌خوانیم:

«اللَّهُمَّ الْمُمْ بِهٍ شَعْبَنَا وَاشْعَبُ بِهٍ صَدَعْنَا وَارْتَقَى بِهٍ فَتَقْنَا وَكَثُرَ بِهٍ قَلْتْنَا وَأَعَزَّ بِهٍ ذَلَّتْنَا...»

خداوند! به برکت وجود امام زمان، پراکندگی، تشتت و از همگسیختگی ما را به وحدت و التیام و همبستگی مبدل ساز، و کمی ما را به سبب او افزون کن و خواری ما را به عزت تبدیل کن.

وقتی امام زمان عجل الله تعالی عامل وحدت و همبستگی است و وقتی می‌آید تا در جهان «حکومت واحد» تشکیل دهد و دل‌ها را به هم نزدیک کند، پس منتظر راستین هم باید در همین خط حرکت کند.

بکوشیم که با تفرقه و منازعات بیهوده، دل امام زمان عجل الله تعالی را به درد نیاوریم و آب به آسیاب دشمن نریزیم.

مهدویت مایه وحدت و اتحاد فرق اسلامی

بیانات حجت‌الاسلام محمود متوسل آرانی،
مدیرعامل بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی

موضوع مهدویت جزء موضوعاتی است که میان هر دو گروه شیعه و سنت به عنوان یک امر مشترک، مورد پذیرش طرفین است و با همه اختلافاتی که حتی در موضوع امامت بین شیعه و اهل سنت وجود دارد، ولی اهل سنت براساس روایات رسول خدا صلى الله عليه وآله معتقد هستند در آخرالزمان فردی به نام مهدی عجل الله تعالی از نسل پیامبر صلى الله عليه وآله ظهور و جهان را از ظلم و فساد پاک می‌کند و عدالت را در سراسر جهان حاکم می‌کند. پس در ابتدا مهدویت در مذاهب اسلامی یک امری است که مایه وحدت و اتحاد فرق اسلامی است؛ البته برخی گروه‌های وهابیت اصل موضوع امام زمان عجل الله تعالی، مسأله غیبت و ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی را منکر هستند. گرچه علمای اهل سنت چنین دیدگاهی را ندارند. متأسفانه آن می‌بینیم وهابیون با ترویج تفکرات خودشان نه فقط بین مسیحیت و اسلام بلکه میان مسلمانان نیز دائماً جدایی و تفرقه ایجاد می‌کنند. از این رو آگاهی بخشی و تبیین دیدگاه‌های نادرست وهابیت به شکل منطقی برای نسل جوان لازم است. منتها این آگاهی بخشی باید به نحو درست انجام شود تا جلوی نفوذ فکری و فرهنگی وهابیت در برخی مناطق و دانشگاه‌های کشور گرفته شود که این مهم نیازمند برگزاری جلسات مناظره و هم‌اندیشی است.

طبیعتاً حوزه و دانشگاه در بخش آگاهی بخشی بیشتر می‌توانند کار کنند. در نیمه شعبان هر سال در استان سیستان و بلوچستان به همت بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی استان، همایش مفصلی برگزار می‌شود که ائمه جمعه شیعه و ائمه جمعه اهل سنت استان سیستان و بلوچستان در این همایش یک روزه شرکت می‌کنند و دیدگاه‌های خودشان را در مورد مهدویت بیان می‌کنند.

گزیده ای از مصاحبه آیت الله محامی | نماینده ولی فقیه در سیستان و بلوچستان و امام جمعه زاهدان **اهمیت اتحاد جامعه اسلامی و تقویت جبهه متحد اسلامی**

با توجه به شرایط کنونی دنیا و اتفاقاتی که در منطقه رخ داده از جمله طوفان الاقصی و حمله رژیم صهیونیستی به مردم غزه و... طرح مباحث مهدویت چه ضرورتی دارد؟

مهدویت و اعتقاد به ظهور منجی در آخرالزمان که حکومت الهی را مستقر و در زمین، عدل را گسترش می دهد از جمله مسائل مورد وفاق همه ادیان الهی است و طبعاً پرداختن به این بحث گستره وسیع تری از جامعه اسلامی دارد.

در این روزها که جامعه بین الملل شاهد ظلم گسترده مستکبران به سرکردگی آمریکا و رژیم صهیونیستی در حق مظلومان به خصوص مردم فلسطین است، تمایل به مقوله ظهور منجی تقویت شده کما این که مصادیق آن هم قابل ملاحظه است.

اعتقاد به مهدویت یعنی اعتقاد به آینده روشن جبهه مقاومت و حکومت مستضعفان و این برای کل جبهه خصوصاً مبارزان و مردم عزیز فلسطین، الهام بخش و بسیار امیدآفرین است و موجب مصمم تر شدن آنها و تقویت جبهه مقاومت می گردد.

حضرتعالی به عنوان نماینده رهبر معظم انقلاب اسلامی در استان سیستان و بلوچستان و با تکیه بر سال ها ارتباط با شیعه و اهل سنت در این استان، جایگاه مهدویت در میان مذاهب شیعه و اهل سنت را چگونه می بینید؟

آشنایی با حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و اعتقاد به ایشان مختص شیعیان نبوده و اهل سنت نیز به ایشان اعتقاد دارند.

عمده مسائل مهدویت مورد وفاق شیعه و اهل سنت است.

ممکن است در برخی از خصوصیات، تفاوت هایی وجود داشته باشد اما در اصل مهدویت و اینکه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از سلاله پیامبر گرامی اسلام صلی الله علیه و آله هستند اشتراک وجود دارد.

هم چنین مشترکات فراوانی از جمله صفات موعود؛ شرایط دوران پس از ظهور؛ ضرورت زمینه سازی برای ظهور وجود دارند که می تواند برای فعالان این عرصه مبنای عمل باشد.

همان گونه که اشاره فرمودید، مجموعه مشترکات میان شیعه و اهل سنت در امر مهدویت، می بایست برای مجموعه های فعال در این عرصه مبنای عمل باشد، از دیدگاه شما چه اقداماتی می تواند موثر باشد؟

تلاش برای گسترش معارف مهدوی و آشنایی مردم با معارف مهدویت مهم است.

مباحث مختلفی هستند از جمله بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی با تکیه بر رویکرد رهبر معظم انقلاب اسلامی بر امر تمدن نوین اسلامی و... که می تواند مبنای اقدامات متعددی قرار بگیرد.

لازم است برای تبیین مهدویت در میان اهل سنت، مریانی از میان مولوی ها و علمای اهل سنت انتخاب و آموزش داده شوند.

دوره های آموزشی درون استانی و برون استانی با یک نظام مشخص و در یک فرآیند برنامه ریزی شده برگزار شود.

چنین دوره هایی باید ادامه داشته باشد تا باعث تعمیق آشنایی جامعه اسلامی با معارف اصیل اسلامی و منابع دینی در سطح علما، نخبگان و اندیشمندان و هم چنین عموم مردم جامعه شود.

وحدت و اخوت اسلامی

اسلام، مسلمانان را امت واحده خوانده است: «ان هذه امتكم امة واحدة و انا ربکم فاعبدون». و مسلمانان برادر یکدیگر معرفی شده اند بنابراین اختلاف در پاره ای از مسائل، مانع اخوت اسلامی و وحدت مسلمانان نمی شود.^۱ وقتی اسلام به مسلمانان سفارش می کند که با پیروان ادیان آسمانی و مکاتب دیگر بشری با عدل و مسالمت رفتار شود و آنان را به مشترکات توجه می دهد.^۲ آیا مسلمانان نباید با توجه به مشترکات و کنار گذاردن اختلافات با یکدیگر با مسالمت و عدل رفتار کنند. بنابراین با توجه به آنچه بیان شد روشن است که وحدت میان مسلمانان و اتحاد بین فرق اسلامی امری لازم و ضروری است. هر چند ممکن است اهمیت این امر در شهرهای مرکزی ایران و مناطق شیعه نشین محسوس نباشد، اما در مناطق مرزی ایران و نقاطی که شیعیان و اهل تسنن در کنار یکدیگر زندگی می کنند همچنین در صحنه بین المللی و مناسبات کشورهای اسلامی با یکدیگر، وحدت و اتحاد بین مسلمین و پرهیز از اختلافات ضرورت و اهمیت این امر به خوبی قابل درک است.

همان گونه که استحضار دارید، در راستای برگزاری دوره های آموزشی و تربیت مربیان مهدویت، اقداماتی در سطح استان سیستان و بلوچستان صورت گرفته است. چه نکاتی در این دوره ها می بایست در نظر گرفته شود؟

ایجاد زمینه گفت و گو و پرسش و پاسخ و بحث های دوجانبه در این دوره ها مهم است.

نقش علمای اهل سنت برای بیان اعتقادات اهل سنت در مورد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، بسیار چشمگیر است و برای ترویج فرهنگ مهدویت در استان باید از چنین اساتیدی بهره گیری شود.

بعد از دعوت شرکت کنندگان و اساتید دوره به یک بحث علمی، دقیق، منصفانه و بی طرفانه و بدون پیش داوری، بحث های مربوط به مهدویت می تواند به صورت مقارن و با توجه به مبانی مستند و با پرهیز از یک جانبه گرایی و تحمیل یک نظر بر دیگران دنبال شود.

به عنوان سوال پایانی، از منظر شما طرح مباحث مهدویت، چه تاثیری در تقویت وحدت اسلامی می تواند داشته باشد؟

طرح مباحث مورد وفاق جامعه اسلامی، آشنایی با موارد اشتراک و تفاوت ها و این که بدانیم هر مذهب چگونه در یک زمینه مثلا مهدویت می اندیشد و به چه چیزهایی معتقد است سبب انسجام بیشتر امت اسلامی خواهد شد.

متأسفانه در سایه عدم شناخت پیروان مذاهب نسبت به اعتقادات یکدیگر، برخی از حرف ها و اتهامات نسبت به هم مطرح می گردد که برای جلوگیری و مقابله با این پیش داوری ها و یک جانبه گری ها، شناخت طرفینی و گفتگوی کاربردی و ناظر به وظایف کنونی جامعه اسلامی در عین پایبندی به منابع و مستندات، ضروری و راهگشاست.

+ در پایان اگر نکته خاصی مدنظر شماست، بفرمایید.

نکته مهم دیگر این است که با همکاری مشترک علمای فریقین می بایست اقدامات لازم بر اساس مبانی مشترک و استخراج شده در مورد مهدویت در جهان معاصر صورت پذیرد تا جامعه اسلامی به صورت متحد به آن عمل کند و این خود سبب اتحاد بیشتر جامعه اسلامی و تقویت جبهه متحد اسلامی خواهد شد.

۱. عن الصادق عليه السلام «المسلم اخ المسلم»؛ به راستی، مسلمان برادر مسلمان است. تحف العقول، النص، ص ۲۰۳.

۲. «قل يا اهل الكتاب تعالوا الي كلمة سواء بيننا وبينكم الا نعبد الا الله ولا نشرك به شيئا ولا يتخذ بعضنا بعضا اربابا من دون الله فان تولوا فقلوا شهدوا بانا مسلمون»؛ بگو ای اهل کتاب بیایید به سوی سخنی که میان ما و شما یکسان است که جز خداوند یگانه را نپرستیم و چیزی را همتای او قرار ندهیم و بعضی از ما بعضی دیگر را غیر از خدای یگانه به خدایی نپذیرد هرگاه سرباز زندقه بگویند گواه باشید که ما مسلمانیم». آل عمران / ۶۴

همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی در سیستان و بلوچستان برگزار می شود

به مناسبت برگزاری همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی در استان سیستان و بلوچستان بر آن شدیم تا مصاحبه ای را با برادر شهرکی مدیر بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف و مسئول برگزاری همایش داشته باشیم تا در این زمینه اطلاعات و اقدامات انجام شده را بیان نمایند.

به عنوان اولین سؤال بررسی سوابق عملکرد بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان نشان می دهد که تاکنون همایش های متعدد ملی در این استان برگزار شده، چه چیزی باعث استقبال از این موضوع می شود؟

بسم الله الرحمن الرحيم

صلی الله علی سیدنا و نبینا ابوالقاسم المصطفی محمد و علی اهل بیت الطیبین طاهرین | اللهم عجل لولیک الفرج

مسئله مهدویت و حکومت جهانی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف، پشتوانه محکم قرآنی و روایی دارد، در متون و منابع اسلامی به خوبی تبیین شده است و در واقع یک اصل مسلم اعتقادی و یک باور عمومی در بین مذاهب اسلامی است که مشترکات فراوانی در این زمینه وجود دارد و همه بر آن متفق القول هستند.

همانطوری که بنده قبلاً نیز گفته ام زمینه ترویج معارف دینی بخصوص مهدویت در این استان به خوبی فراهم است و پیروان مذاهب اسلامی تاکنون در این مورد مشارکت جدی داشته و گام های متعدد و قوی را در زمینه های مختلف برداشته اند.

یکی از این اقدامات برگزاری همایش های مهدوی بخصوص در سطح ملی بوده و می باشد که از سال ۸۹ تاکنون ۴ همایش با مسئولیت بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف و همکاری نهادهای فرهنگی برگزار شده و این در حالی است دیگر نهادها از جمله نهاد مقام معظم رهبری در استان نیز در همین فاصله زمانی همایش های ملی این چنین برگزار نموده است. سال گذشته به حول قوه الهی موفق شدیم دومین همایش ملی مهدویت و انقلاب اسلامی را در اسفندماه برگزار کنیم و امسال نیز همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی را در دست اقدام داریم.

این همایش با مشارکت چه نهادهایی و روند اجرایی آن چگونه بوده است؟

این همایش با حمایت مسئولین و نهادهای فرهنگی و آموزشی سیستان و

بلوچستان با مسئولیت بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان و همچنین مشارکت استانهای گلستان، کرمانشاه، آذربایجان غربی، کردستان و هرمزگان برگزار می گردد و برای این مهم اقداماتی بشرح ذیل انجام شده و می شود:

- برگزاری ۲ جلسه شورای سیاست گذاری، پشتیبانی و هماهنگی فعالیت های مهدوی در قالب ستاد برگزاری همایش به ریاست معاون سیاسی و اجتماعی استانداری با حضور مسئولین نهادهای آموزشی و فرهنگی استان جهت تعیین عنوان و محورهای همایش برای اعلام فراخوان و همچنین تقسیم شرح وظایف دستگاه های استانی نسبت به این موضوع در تاریخ ۱۴۰۲/۰۵/۱ و ۱۴۰۲/۰۹/۰۸

- برگزاری سه جلسه با استانهای مشارکت کننده مرزی با حضور مسئولین بنیاد مرکز به صورت حضوری و مجازی و تعیین وظایف محوله در قالب شورای مرکزی.

- تشکیل جلسات مرتب کمیته علمی تاکنون به تعداد ۵ نشست.

- برگزاری پیش نشستهای همایش در استانهای گلستان، کرمانشاه و آذربایجان غربی با حضور اندیشمندان و فرهیختگان به تعداد ۳ پیش نشست.

- پیش بینی برگزاری پیش نشست های همایش در حوزه های علمیه و دانشگاه ها در شمال، مرکز و جنوب استان از اول بهمن ماه سال جاری.
ضمناً مقالات دریافتی همایش تا تاریخ ۱۴۰۲/۱۰/۰۵ تعداد ۱۳۰ مقاله بوده که بیشترین مقالات با تعداد ۴۶ عدد مربوط به سیستان و بلوچستان می باشد.

اهداف برگزاری همایش را بیان نمائید؟

از جایی که وحدت و همدلی، لازمه آمادگی عمومی برای زمینه سازی امر ظهور می باشد. برگزاری همایش های ملی برای بررسی جایگاه اندیشه مهدویت در مذاهب اسلامی و تبیین نقاط مشترک توسط اندیشمندان دینی می تواند در ایجاد وحدت بین مسلمین مؤثر باشد و جامعه را در کسب معرفت نسبت به معارف مهدوی جهت دهد تا آنان را به یک نگاه استراتژیک و فراگیر در مقابل جریانات آخرالزمانی غرب و غیر اسلامی برسند. لذا برای این همایش اهدافی بشرح ذیل پیش بینی شده است:

* تبیین و واکاوی نگاه های مهدوی و آخرالزمانی در مذاهب اسلامی * تعریف و ارایه مدل حاکمیت الهی و اسلامی به جهان با محوریت روایات مهدوی * تبیین وجه اشتراک ادبیات آخرالزمانی در بین مذاهب اسلامی و تلاش در ترویج آن * استفاده از باور مهدویت در ایجاد وحدت بین مذاهب اسلامی * تبیین و شناخت تهدیدها و فرصت های آخرالزمانی در دنیای معاصر و اقدام فرهنگی مناسب * تبیین نقش مهدویت در ایجاد تمدن نوین اسلامی * تبیین نقش مهدویت در ایجاد و تدوام جریان مقاومت و استکبار ستیزی و دشمن شناسی * توجه دادن علما، اندیشمندان، مدارس و مراکز علمی مذاهب اسلامی به موضوع مهدویت به عنوان مسأله اسلامی و مؤثر

این همایش در چه تاریخی برگزار می شود و آیا سال آینده نیز چنین برنامه ای خواهد بود؟

همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی در تاریخ ۱۴۰۲/۱۱/۲۹ به مدت ۲ روز در سالن همایش های دانشگاه سیستان و بلوچستان برگزار می شود که صبح روز اول و دوم افتتاحیه و اختتامیه با حضور مهمانان و سخنرانان استانی و کشوری انجام می شود و بعد از ظهر روز اول کمیسیون های تخصصی با ارائه صاحبان مقالات در دستور کار قرار دارند. الحمدلله این استان ظرفیت برگزاری این چنین همایش بلکه بین المللی را دارد لذا طبق مصوبه اولین نشست شورای سیاستگذاری، پشتیبانی و هماهنگی فعالیتهای مهدوی مقرر شد در سال آینده همایش بایکی از موضوعات مهدوی به صورت بین المللی برگزار شود.

ماموستا فایق رستمی،
عضو مجلس خبرگان رهبری

ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

یک دستور الهی است

ماموستا فایق رستمی، عضو مجلس خبرگان رهبری با بیان اینکه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هدایت دهنده می باشند؛ عنوان کرد: ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف یک دستور الهی است و ترویج فرهنگ مهدویت که از اشتراکات مذاهب اسلامی است ضروری می باشد.

وی همچنین ابراز داشت: زمان ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف دجال می آید، و حضرت عیسی عجل الله تعالی فرجه الشریف رجعت می فرمایند و به امت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله می پیوندند و یاور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف می باشد و این دیدگاه همان اعتقاد به مهدویت از دیدگاه اهل سنت می باشد.

امام جمعه سنندج به دیدگاه مشترک اهل تشیع و اهل سنت نسبت به ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف پرداخت و توضیح داد: برداران اهل تشیع نیز همچون اهل سنت معتقدند با ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف زمین پراز عدل و داد می گردد؛ لذا ترویج فرهنگ مهدویت که از اشتراکات مذاهب اسلامی است ضروری می باشد.

ماموستا رستمی در پایان تأکید کرد: در دیدگاه اهل سنت آنقدر ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و اجرای عدالت توسط ایشان مهم است که بر اساس احادیث معتقدیم حتی اگر یک روز از عمر دنیا باقی مانده باشد ایشان ظهور خواهند کرد و جهان را پراز عدل و داد می فرمایند.

به گزارش روابط عمومی بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان کردستان، ماموستا فایق رستمی امام جمعه شهرستان سنندج و عضو مجلس خبرگان رهبری در گفتگو با روابط عمومی این بنیاد اظهار داشت: از دیدگاه اهل سنت اجرای عدالت عبارت است از یکی علامت های کبری آخر الزمان، لذا نشانه های کبری در آخر الزمان رخ می دهد و برای اجرای عدالت تعیین شده است و برای این که این مهم اجرا شود، شخصیت بزرگی به نام امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف برگزیده شده است.

ماموستا رستمی با اشاره به مسئله مهدویت تصریح کرد: بحث مهدویت با اعتقاد به ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف نشأت می گیرد و فقط مربوط به اجرای عدالت توسط حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است.

امام جمعه سنندج عنوان کرد: در احادیث معتبر آمده است اگر تنها یک روز از دنیا باقی مانده باشد خدای متعال آن روز را آنقدر طولانی می کند تا امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ظهور بفرمایند.

این عالم اهل سنت خاطر نشان کرد: ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف یک دستور الهی است، زیرا پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم اگر حرفی می زد بر اساس وحی که از طرف خدا به ایشان ابلاغ می شود برای مردم بیان می فرمود.

عضو مجلس خبرگان رهبری اذعان کرد: به اتفاق نظر تمام علماء اهل سنت حتماً یک نفر به نام امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ظهور می کند؛ که پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم می فرمایند: در آخر زمان فردی ظهور می کند نام و کنیه اش همچون من و ملقب به مهدی است.

ماموستا رستمی با اشاره به اینکه حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هدایت دهنده می باشد؛ بیان نمود: طبق روایات معتبر اهل سنت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از سلاله پاک حضرت فاطمه عجل الله تعالی فرجه الشریف است و چنان در آخر الزمان عدالت برقرار می کند که دیگر هیچ ظلمی باقی نمی ماند و این یکی از برنامه های دین مبارک اسلام در آخر الزمان است.

توفیق علی وهبة،
رئیس مرکز عربی مطالعات و پژوهش های قاهره

شیعه و سنی هیچ اختلافی در اصل مهدویت ندارند

رهبان جمهوری اسلامی ایران از مهدویت به عنوان یکی از بسترهای وحدت در جهان اسلام یاد کرده اند. نظر شما در این باره چیست؟

امت اسلامی یک امت واحده است. قرآن می فرماید: «إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاعْبُدُونِ». اسلام از آغاز، منادی وحدت بوده و مسلمانان را توصیه کرده که «ید واحده» باشند. چنان که در قرآن کریم آمده است: «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا».

تفرقه اساس همه ی مصیبت ها است و زمینه را برای تسلط بیگانگان و استعمارگران بر جامعه ی اسلامی فراهم می کند. از این رو استعمار و استکبار جهانی به دنبال جلوگیری از وحدت امت اسلامی هستند. آن ها می دانند که قدرت اسلام در وحدت مسلمانان است و به همین خاطر همواره می کوشند که مسلمانان را از هم دور نگاهدارند.

ریچارد نیکسون، رئیس جمهور اسبق آمریکا، در کتابش با نام «فرصت» می گوید: کمونیسم از جهان رخت بر بسته و در مقابل آمریکا، دشمنی جز اسلام باقی نمانده. وی دولت های بزرگ را تشویق می کند که جهان اسلام را تفکیک کنند و امت های مسلمان را از یکدیگر دور نگاهدارند تا بتوانند بر سرزمین های مسلمانان سیطره داشته باشند. او در این کتاب گفته که هدف آمریکا از ورود به سرزمین های اسلامی تسلط بر سرمایه های این کشورها مانند نفت و نیز این که اسرائیل تحت حمایت آمریکا قوی بماند. آن ها می دانند که اگر امت اسلامی متحد باشند، آمریکا و اسرائیل و هیچ قدرت دیگری نخواهد توانست رو در روی آن بایستد. انقلاب اسلامی ایران اولین انقلابی بوده که با نام اسلام ایجاد شده است. همچنین اولین انقلاب جهان اسلام است و به همین خاطر است که زمینه ساز و سرآغاز به شمار می آید. همین طور انقلاب های دیگر پس از آن، مکمل آن محسوب می شوند. همه ی این انقلاب ها علائمی هستند که مژده ی ظهور مهدی منتظر را می دهند.

انقلاب امام خمینی رحمته الله علیه مقدمه ی ظهور مهدی منتظر عجل الله تعالی فرجه الشریف است و همین طور انقلاب های پس از آن همگی زمینه ساز ظهور ایشان هستند.

نقاط مشترک میان شیعه و اهل سنت در مسئله ی مهدویت چیست؟

از نگاه اهل سنت، مهدی منتظر عجل الله تعالی فرجه الشریف از آل البيت ع علیهم السلام است و زمانی می آید که اختلافات و تفرقه ها و ضعف دین و عقیده ایجاد می شود. او می آید تا قدرت و سربلندی اسلام را به آن بازگرداند. از نظر شیعه نیز مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از اهل بیت محمد صلى الله عليه وآله است. مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هم در نزد شیعه و هم اهل سنت از اهل بیت رسول خدا صلى الله عليه وآله است و این از نقاط مشترک جدی و مهم است.

او می‌آید که قوت و مجد اسلام را بازگرداند و این از نقاط مشترک فریقین است. پس هیچ اختلافی میان اهل سنت و شیعه در اصل این قضیه وجود ندارد. البته برخی اختلافات در جزئیات مسئله وجود دارد، اما در اصل هیچ اختلافی نیست. می‌خواهم تأکید کنم که مشترکات بین مذاهب اسلامی فراوان است و شایسته است که در مسیر وحدت اسلامی از آن غافل نشویم. در عین حال اختلافاتی در فروع فقهی و مسائل دیگر وجود دارد؛ همچنان که مذاهب چهارگانه‌ی اهل سنت نیز با هم اختلافات فقهی زیادی دارند. البته اگر اختلافات فقهی نبود که این مذاهب وجود نداشت. لذا ما نمی‌توانیم به دلیل این اختلافات از اصول مشترک و از اهداف مشترک و حتی از دشمن مشترک بازمانیم. همزمان لازم است در جهت نزدیک‌سازی نظریات مسلمانان شیعه و اهل سنت تلاش کنیم. ما نمی‌گوییم که سنی شیعه شود یا این که شیعه سنی شود. ما به تقرب میان نظریات اختلافی دعوت می‌کنیم.

برخی رسانه‌ها می‌کوشند و انمود کنند که اعتقاد به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف فقط از اعتقادات شیعه است و ترفندهای تبلیغاتی را به کار می‌گیرند تا این عقیده را خرافی جلوه دهند. نظر شما درباره‌ی عملکرد این رسانه‌ها چیست؟

این رسانه‌ها در جهت مصلحت مسلمانان عمل نمی‌کنند. متأسفانه بیشتر رسانه‌ها را غیر مسلمانان جهت‌دهی می‌کنند تا در جهت تفکیک امت اسلام گام بردارند و آن را به چالش بکشند. همان‌طور که عرض کردم، مهدی منتظر عجل الله تعالی فرجه الشریف از اعتقادات اهل سنت نیز هست و آن‌چه که برخی شبکه‌های ماهواره‌ای ترویج می‌کنند مبنی بر این که این مسئله فقط از عقاید شیعه است، نادرست است و قابل اعتنا نیست. کسی که این را بگوید، چیزی از اسلام و سنت و شیعه نمی‌داند. اهل سنت معتقدند که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در آخرالزمان می‌آید و شیعه هم می‌گوید که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در آخرالزمان می‌آید. پس چگونه است که آن‌ها می‌گویند این فقط از عقاید شیعه است؟ آن‌چه که بیگانگان القامی‌کنند نادرست و در جهت مصالح همان‌ها است. کسانی مخالف ظهور او هستند که می‌دانند با ظهور مهدی منتظر عجل الله تعالی فرجه الشریف، حکومت و کرسی فرمانروایی آن‌ها زایل می‌شود. برای همین نمی‌خواهند مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف ظهور کند. اما این گمان آن‌ها صحیح نیست. حقیقت دین و حقیقت اسلام ضعیف نمی‌شود چه برخی حاکمان بخواهند و چه نخواهند، او به اذن خداوند متعال خواهد آمد.

اهل سنت معتقدند که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در آخرالزمان می‌آید و شیعه هم می‌گوید که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در آخرالزمان می‌آید. پس چگونه است که آن‌ها می‌گویند این فقط از عقاید شیعه است؟ آن‌چه که بیگانگان القامی‌کنند نادرست و در جهت مصالح همان‌ها است

به نظر شما تأثیر اعتقاد به ظهور منجی بشریت در ایجاد وحدت اسلامی تا چه اندازه است؟ یعنی آیا می‌توان مهدویت را محور و اساس وحدت اسلامی قرار داد؟

این یک پیشنهاد خوب است که ما مهدویت را اساس وحدت اسلامی قرار دهیم، چرا که ما در این موضوع با هم اتفاق داریم. گردآمدن اهل سنت و شیعه بر مسئله‌ی مهدویت به عنوان محور وحدت امری زیبا است و منجر به این می‌شود که مسلمانان به یک عقیده‌ی اسلامی تمسک پیدا کنند؛ یعنی این عقیده که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف می‌آید و اوضاع را اصلاح می‌کند و جهان اسلام و بلکه تمام عالمیان را گرد دین اسلام جمع می‌کند. ان شاء الله.

جهت مشاهده نسخه متنی این مصاحبه کد روبرو را اسکن و یا روی آن کلیک کنید.

حجت الاسلام حسن مسلمی
استاد رشته فقه و اصول و معاون پژوهش جامعه المصطفی

تأثیر باور مهدوی در تقریب بین مذاهب اسلامی از دیدگاه امامین انقلاب اسلامی

مسلمانان جهان به برکت انقلاب اسلامی و مقاومت و وحدت، به عزت رسیدند و کرامت پیدا کردند.

«آنچه که شما را عزیز کرد، مجاهدت در راه خدا بود. آنچه که شما را عزیز کرد، وحدت کلمه بود.»

بیانات در خطبه‌های نماز عید فطر ۱۳۷۷.
«امروز مسلمانان دنیا، از اسلام خودشان احساس عزت می‌کنند؛ در حالی که در گذشته احساس حقارت و سرشکستگی می‌کردند.»

بیانات در حرم مطهر رضوی در آغاز سال ۶۹
امام خامنه‌ای علیه السلام تصریح می‌کند که:
«دومین کار بزرگ او (امام خمینی)،
اعاده‌ی روح عزت به مسلمین بود.

این‌گونه نبود که اسلام صرفاً در بحث‌ها و تحلیل‌ها و دانشگاه‌ها و صحن جامعه و زندگی مردم مطرح شود؛ بلکه بر اثر نهضت امام ما، مسلمان‌ها در همه جای عالم احساس عزت کردند. یک نفر مسلمان از کشوری بزرگ که مسلمین در آن در اقلیت قرار دارند، به من می‌گفت: قبل از انقلاب اسلامی، مسلمان بودن خود را هرگز اظهار نمی‌کردیم. طبق فرهنگ آن کشور، همه اسم محلی داشتند، و هر چند خانواده‌های مسلمان روی بچه‌ها اسم اسلامی می‌گذاشتند، اما جرأت نمی‌کردند آن اسم را اظهار کنند و از بیان آن خجالت می‌کشیدند! اما بعد از انقلاب شما، مردم ما با افتخار اسم اسلامی خود را می‌گویند، و اگر از آنها پرسند که شما چه کسی هستید، اول آن اسم اسلامی را با افتخار بر زبان می‌آورند.

انقلاب اسلامی و دیدگاه تقریبی امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام بازتاب‌های فراوانی در جهان اسلام داشته است. اسلام را احیا کرد و به همه مسلمانان جهان عزت و شخصیت بخشید. نه فقط مسلمانان جهان بلکه همه توده‌های مستضعف را بیدار کرد و سلطه گران وحشت کردند و احساس خطر می‌کنند. با برافراشته شدن پرچم وحدت و تقریب در جهان، امروزه گفتمان وحدت و تقریب مذاهب اسلامی، تبدیل به گفتمان غالب در جهان اسلام شده است. بطور خلاصه می‌توان گفت: اندیشه‌ها و دیدگاه‌های تقریبی امامین انقلاب در کشورهای اسلامی در موارد ذیل باعث ایجاد یک حرکت عظیم به سوی تقریب بین مذاهب به معنای واقعی کلمه گردید:

بازتاب نظریات مهدوی تقریبی امامین انقلاب در کشورهای اسلامی

یک. احیای اسلام اصیل: همواره استعمارگران تلاش نمودند اسلام را منزوی کنند و لی انقلاب اسلامی و نظریات امام خمینی علیه السلام جهان را متوجه اسلام کردند. امام خامنه‌ای می‌گوید: «دویست سال است که دستگاه‌های استعماری سعی کردند تا اسلام به دست فراموشی سپرده شود. یکی از نخست‌وزیرهای انگلیس در جمع سیاستمداران استعماری دنیا اعلام کرده بود که ما باید اسلام را در کشورهای اسلامی منزوی کنیم! قبل و بعد از آن نیز پول‌های گزافی خرج شد تا اسلام در درجه‌ی اول از صحنه زندگی، و در درجه دوم از ذهن و عمل فردی انسان‌ها خارج شود؛ چون می‌دانستند این دین، بزرگ‌ترین مانع در راه چپاول قدرت‌های بزرگ و استکباری است. امام ما اسلام را دوباره زنده کرد و به ذهن و عمل انسان‌ها و صحنه سیاسی جهان برگرداند.»

بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۶۸/۲۳/۴.
دو. اعاده عزت و کرامت به مسلمانان: امروزه دنیای اسلام که از نظر ذخایر و منابع طبیعی، یکی از بزرگ‌ترین مجموعه‌های جهان است، به برکت انقلاب اسلامی و اندیشه‌های جریبان‌ساز امام خمینی علیه السلام و مقام معظم رهبری علیه السلام بیدار شده و به عنوان مسلمان و صاحبان منابع و معادن و سرزمین‌های فراوان احساس غرور، عزت می‌کنند. امام خامنه‌ای علیه السلام می‌گوید: «امروز بخش عظیمی از حساس‌ترین نقاط دنیا به لحاظ اقتصادی، منابع، سوق‌الجیشی و وضعیت اجتماعی، در اختیار مسلمانان است. نقاط التقای سه قاره بزرگ عالم - یعنی آسیا و آفریقا و اروپا - مهم‌ترین منابع نفت و بسیاری از منابع دیگر عالم، در اختیار مسلمانان است.»

بیانات در دیدار جمعی از فرزندان ممتاز شاهد و جانبازان مشهد و تهران و استان کردستان، ۱۳۶۹/۲۱/۶

وقایع

قدرت و موفقیت

در وحدت و همدلی است

انقلاب اسلامی و دیدگاه‌های امام و مقام معظم رهبری نه تنها مسلمانان جهان بلکه جوانان اروپا را نیز بیدار کردند؛ از این رو، قدرتهای ستمگر، سلطه خود بر جهان را در معرض خطر دیدند با تمام قوا برای مبارزه علیه این جریان بیداری وارد صحنه شدند.

«سردمداران جهان طبقاتی، یعنی سیاستمدارانی که همّت گماشته اند جهان را همیشه در دو قطب قوی و ضعیف، یا مستکبر و مستضعف نگهدارند، و مرکز قدرت را به زیان ملت‌های مستضعف، میان خود تقسیم کنند، از دو قرن پیش تا امروز، از وحدت امت اسلامی بیمناک بوده و بر سر راه آن مانع تراشیده‌اند!».

پیام به کنگره عظیم حج، ۱۳۷۷/۱۲/۱
امام خامنه‌ای می‌گوید: «اسلام و بیداری مسلمانان، تخت‌های قدرت آن‌ها را به لرزه درآورده است، و هر روز که بگذرد، امواج سهمگین بیداری اسلامی، تخت‌های قدرت فرعون‌های عالم را بیش‌تر خواهد لرزاند.»

بیانات در دیدار میهمانان خارجی مراسم اربعین امام خمینی (ره)، ۱۳۶۸/۲۲/۴.

بنابراین، با کار بزرگی که امام علیه السلام انجام داد، مسلمان‌ها در همه جای دنیا احساس عزت می‌کنند و به مسلمانی و اسلام خود می‌بالند.»

سه. احساس درک و بصیرت امت اسلامی: امت واحد اسلامی، سفارش قرآن و از تعبیرات قرآنی است. یکی از کارهای مهم انقلاب و امام خمینی علیه السلام احساس درک امت اسلامی است. «سومین کار بزرگ او (امام خمینی) این بود که به مسلمان‌ها احساس درک امت اسلامی داد. قبل از این، مسلمان‌ها در هر جای دنیا که بودند، چیزی به نام امت اسلامی برایشان مطرح نبود و یا اصلاً جدی تلقی نمی‌شد. امروز همه‌ی مسلمان‌ها در اقصای آسیا تا قلب آفریقا و تمام خاورمیانه و در اروپا و آمریکا، احساس می‌کنند که جزو یک جامعه جهانی بزرگ به نام امت اسلامی هستند. امام احساس شعور نسبت به امت اسلامی را ایجاد کرد، که بزرگ‌ترین حربه برای دفاع از جوامع اسلامی در مقابل استکبار است.»

چهار. دشمن‌شناسی و بیداری توده‌های مسلمان: سایه قدرت‌های استعمار بر کشورهای اسلامی از ۲۰۰ سال پیش، از جمله سیطره انگلیسی‌ها بر هندوستان (تمام شبه قاره هند) و تأثیرگذاری این سیطره بر کل منطقه، بسیار دردناک و غیر قابل تحمل است؛ زیرا یکی از سیاست‌های اساسی انگلیس ایجاد تفرقه دینی و ایجاد مذاهب دروغین و جنگ با دین با پوشش دینی به صورت سازمان یافته بوده است. به برکت انقلاب اسلامی و نظریات تقریبی امام خمینی و روشنگری‌های مقام معظم رهبری، دنیای اسلام بیدار شده است. «در دنیای اسلام، بحمدالله بیداری اسلامی به وجود آمده است. صهیونیست‌های غاصب، تقریباً بعد از چهل سال آسایش، که جز گاهی چند روزی مختصر حمله‌یی از طرف دولت‌ها شده بود و بعد هم خساراتشان به اضعاف مضاعف از طرف آمریکا جبران شده بود، امروز در داخل سرزمین‌های فلسطین، از سوی اسلام تهدید می‌شوند.» دیدگاه‌های تقریبی و شعارهای وحدت مسلمین دشمنان را به وحشت انداخته است. «غمی از این بزرگ‌تر نیست که مدعیان خدمت به حرمین شریفین... از شعار وحدت مسلمین و برائت از آمریکا و صهیونیسم، وحشت کنند! ... امروز ملت‌های مسلمان بیدار شده و رو به حاکمیت اسلام پیش می‌روند. امروز شعارهای اسلامی، که تا چندی پیش فقط از حنجره‌ی ملت پیشرو و پیشاهنگ ما خارج می‌شد، در میان دیگر ملت‌های مسلمان نیز گسترش و جذابیت یافته و از شرق تا غرب، در همه جای جهان اسلام، احساس هویت اسلامی را به ملت‌ها برگردانده است.»

پیام به کنگره عظیم حج، ۱۳۶۹/۷/۴

«امروز که ملت‌های مسلمان، پس از چند قرن انحطاط و رکود و ذلت، در چهارگوشه جهان اسلام، به بیداری و قیام‌الله‌گرایی‌انده و عطر آزادی و استقلال و بازگشت به اسلام و قرآن، در فضای بسیاری از کشورهای اسلامی منتشر گشته است.»

پیام به کنگره عظیم حج، ۱۳۷۰/۲۶/۳

پنج. احساس خطر قدرت‌های سلطه‌گر از تشکیل جبهه مقاومت اسلامی متحد: سلطه‌گران در کشورهای اروپایی و آمریکایی برنامه‌هایی برای نسل جوان مسلمانان مهاجر یا نو مسلمانان طراحی کرده بودند که نسل جوان از دین بریده شوند؛ زیرا مهندسی اجتماعی فرهنگی جوامع غربی به گونه‌ای است که هر انسانی در آن جوامع بخواهد رشد کند، به ناچار در فرهنگ و ارزش‌های فرهنگی آن ذوب می‌شود.

«امروز در هر نقطه‌یی از دنیای وسیع اسلام که جمعیت یا گروهی به انگیزه آزادیخواهی و ضدیت با استکبار حرکت می‌کنند، مبنا و قاعده کار و امید و رکنشان، تفکر اسلامی است.» بیانات در خطبه‌های نماز جمعه، ۱۳۶۸/۲۳/۴

اصل تفکر اسلامی و مبارزه با ظلم و استکبار و شعار وحدت مسلمین توسط امام و مقام معظم رهبری احیا و پیگیری شده است. «امروز، مسلمان‌ها با حیات اسلام بیدار و زنده و امیدوار شده‌اند و هویت اسلامی خویش را بتدریج می‌یابند و این برای امریکا دردسر عظیمی است.» بیانات در دیدار اقشار مختلف مردم، ۱۳۶۸/۲۲/۶

امریکا و استکبار از بیداری اسلامی خشمگین است و احساس خطر می‌کند. قدرت‌های بزرگ این خطر را درک کرده و سرانجام موج بیداری و وحدت توده‌های به‌پاخواسته پیروز می‌شود. «ولی شرط پیروزی، اتکال و اعتماد به خدا و هوشیار و جدی و آماده بودن، حفظ وحدت و فریب تبلیغات دشمن را نخوردن است.»

پیام فرمانده کل قوا به گردهمایی فرماندهان ارتش بیست میلیونی، ۱۳۶۸/۹/۲۰

شش. برافراشته شدن پرچم وحدت و تقریب در جهان اسلام: می‌توان اذعان کرد که ذات حرکت انقلاب یک حرکت وحدت‌زاست، و هر جا انقلاب حضور پیدا کند طبیعت حرکت انقلابی، مردم را متحد می‌کند. امروز پرچم وحدت در جهان اسلام را نیروهای انقلابی و نیروهای وابسته به اندیشه‌های پویا و جریان ساز امام خمینی رحمته‌الله‌علیه و مقام معظم رهبری بردوش دارند. «این فریاد امام بزرگوار ما - از قبل از پیروزی انقلاب، بعد هم از آغاز تشکیل نظام اسلامی به مسئله وحدت - کار خود را کرد، مردم ما آگاه شدند؛ این وظیفه همه است. امروز باید همه مسلمانان در اقصی نقاط عالم، به امت اسلامی بیندیشند، به وحدت اسلامی بیندیشند.» «مسئله وحدت، امروز در رأس مسائل اسلامی است.» «ما به عنوان عایله تشیع، باید با همه وجود احساس و اعلام کنیم که معتقد به وحدت جهان اسلام و وحدت پیروان (لاله‌الاله و محمد رسول الله) هستیم. ما امروز در دنیا باید مایه وحدت بشویم؛ هم‌چنان که همه ائمه بزرگوار علیهم‌السلام همیشه عامل جمع و وحدت بوده‌اند.»

بیانات در دیدار میهمانان و شرکت‌کنندگان کنفرانس جهانی اهل بیت (ع)، ۱۳۶۹/۴/۳

«اگرچه یوسف عزیز امت اسلام اکنون در میان ما نیست... و در هر جا که در آن، سخن از عزت اسلام و وحدت مسلمین و برائت از مشرکین و نفرت از (انداد الله) و اصنام جاهلیت هست، می‌توان یافت. او زنده است، تا اسلام ناب محمدی زنده است؛ و او زنده است، تا پرچم عظمت اسلام و وحدت مسلمین و نفرت از ظالمین برافراشته است.» پیام به کنگره عظیم حج، ۱۳۶۸/۱۴/۴

هفت. گفتمان وحدت و تقریب گفتمان پیروز: امروزه به برکت انقلاب اسلامی گفتمان تقریب و وحدت، تبدیل به گفتمان غالب و قدرتمند در جهان اسلام شده است. زیرا «وحدت کلمه، ضامن همه امور است. بدون وحدت کلمه، حرکت دسته‌جمعی امکان ندارد؛ ولو آن حرکت، متوقف به پنج یا ده نفر آدم باشد.» بیانات در دیدار کارگزاران نظام، ۱۳۶۹/۱۴/۹

البته در دین مقدس اسلام، وحدت یک اصل اساسی است. «پیام اسلام، پیام وحدت و امنیت و برادری است. امیرالمؤمنین علیه‌السلام، یک جمله ابدی دارد که درباره همه انسان‌هاست. می‌فرماید: این انسانی که در مقابل توست، یا برادر دینی توست، یا شریک خلقتی توست (نهج البلاغه، نامه ۵۳) و به هر حال، یک انسان است. همه انسان‌ها، باید با هم متحد و مهربان باشند؛ مخصوص یک دسته و یک گروه هم نیست. لذا در اسلام، به مسلمانان دستور داده شده است که حتی کسانی که از لحاظ دین و عقیده، بر خلاف شما هستند، با آن‌ها هم خوبی کنید. (لاینهایکم الله عن الذین لم یقاتلوکم فی الدین و لم یخرجوکم من دیارکم ان تبرؤهم و تقسطوا الیهم ان الله یحب المقسطین). (ممتحنه ۸)

این، منطق اسلام است. یعنی کسی هم که از لحاظ فکری با شما یکی نیست و عقیده دیگری دارد، مظهر سزاگرفتن به خاطر عقیده، این جا نیست و شما مرجعش نیستید «والحکم الله و الموعود الیه القیامة».

(نهج البلاغه، نامه ۱۶۲)

... شما با انسانی روبه‌رو هستید که یا با شما هم عقیده است و برادر شماست، یا هم عقیده نیست و در خلقت با شما شریک است... با کسانی که در این حرکت صحیح، اخلاص می‌کنند، بایستی با شدت برخورد کرد: «أشداء علی الکفار». (فتح، ۲۹)

مولوی عبدالستار حسین زهی زمانی

امام جمعه مسجد جامع و مدیر مجتمع دینی فرهنگ حنفاء خاش

اعتقادات اهل تسنن در حوزه مهدویت و امام مهدی

در تاریخ مقدس اسلام و روایات، درباره منجی بودن امام مهدی و نقش سیاسی آن با وجود اختلاف بین علماء اهل سنت، مواردی هستند که به آن اتفاق نظر وجود دارد. در راستای اینکه روایاتی متعدد، قیام امام عجل الله تعالی فرجه الشریف را تأیید می نماید شکی وجود ندارد. مثل روایتی که از حضرت عبد الله بن عمر رضی الله عنهما نقل شده که رسول الله صلی الله علیه و آله فرمودند: در آخرالزمان مردی از فرزندان من قیام می کند که نام او همانند نام من و کنیه اش همانند کنیه من است و زمین را از عدل و داد پر می کند پس از آنکه از ظلم و جور پر شده است. امام مهدی فردی جهان شمول و در تمام دنیا قیامش و حکومت عدلش گسترش پیدا خواهد کرد.

حضرت عبدالله بن مسعود از پیامبر صلی الله علیه و آله روایت می فرماید که آن حضرت فرمود: «اگر از دنیا فقط یک روز باقی بماند خداوند آن روز را آنقدر طولانی می نماید تا در آن روز مردی از من یا از اهل بیت من به قیام بر می خیزد که زمین را پر از عدل و قسط می کند همان گونه که پر از ظلم و جور بوده است.»

امام ابو داود روایت می فرماید که حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به طریقه و سنت نبی اکرم صلی الله علیه و آله عمل خواهد کرد. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در یک نبرد بسیار سنگین علیه کفار به فتح المبین دست می یابند و مقدمات فتح قسطنطنیه فراهم می گردد؛ از ابو هریره روایت است که پیامبر فرمودند قیامت بر پا نمی شود تا اینکه مردی از خاندان من مالک این زمین شود و قسطنطنیه و کوهستان گیلان را فتح می کند.»

تواتر روایات ظهور امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

احادیث صحیحی دال بر ظهور مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف وارد شده اند که به حد تواتر معنوی رسیده اند. برخی از آنها به صراحت نام مهدی را برده اند و عده ای فقط ویژگی نهضت او را ذکر نموده اند. از علمایی که قائل به تواتر احادیث ظهور هستند می توان علامه محمد السفارینی را نام برد که می فرماید روایات به خروج مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به حد تواتر معنوی رسیده اند، طوری که بین علمای اهل سنت و الجماعة جزو اعتقادات آنها گشته است. علامه شوکانی نیز می فرماید احادیثی که خروج مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف را به تواتر می رسانند بیشتر از پنجاه حدیث صحیح، ضعیف و حسن می باشند. پس بدون شک این موضوع به تواتر رسیده است.

گرفتاری شدید مسلمین و بیعت با امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

طبق بعضی از روایات ها حکومت مسلمین از مدینه تا خیبر باقی می ماند. در همین ایام خلیفه مسلمین وفات می کند، با اختلاف مسلمین برای انتخاب خلیفه، مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از مدینه عازم مکه می شود، گروهی از اهل مکه او را خواهند شناخت و در بین مقام ابراهیم و حجر الاسود در حال طواف با او بیعت می کنند، خبر خلافت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف شهرت می یابد و لشکری از مناطق شام جهت جنگ با مسلمین حرکت می کنند که در محلی به نام بیداء در میان مکه و مدینه در زمین فرو می روند، امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف با سپاهش لشکر دیگری را که از قبیله بنی کلب به مقابله ایشان بر می خیزد شکست می دهد.

عهد خلافت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و وفات و مدت حکمرانی و وفات

تمام زمین از عدل و انصاف امام پر خواهد گشت، ظلم و ستم و بیدادگری از روی زمین ریشه کن می گردد و همه مردم زیر پرچم عدالت با صلح به عبادت و اطاعت از دستورات الهی مشغول خواهند شد. امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به مدت ۷ سال با فتنه مسیحیان و انتظام ملک و در سال بعد با دجال درگیر خواهد شد و در سال بعدی با همراهی حضرت عیسی عجل الله تعالی فرجه الشریف زندگی را خواهند گذراند و در سن ۳۹ سالگی یا بیشتر جهان را وداع گفته و نماز جنازه اش به امامت حضرت عیسی عجل الله تعالی فرجه الشریف خوانده می شود و در بیت المقدس به خاک سپرده خواهد شد.

باور داشت مهدویت، يك باور فرامذهبی است

مصاحبه ای کوتاه با یعقوب ایمری؛
مبلغ تقریبی اهل سنت استان گلستان

یک. چقدر می تواند موضوع باور مهدویت به عنوان عامل وحدت بخش بین مذاهب اسلامی مؤثر باشد؟
جواب: اتحاد در بعد اعتقادی نقش مؤثری در وحدت بخشی جامعه اسلامی دارد. در این بُعد از اتحاد، آموزه های اعتقادی که مورد قبول همه باورمندان اسلامی است، محور گفتمان میان اندیشوران و عموم مردم قرار می گیرد. از جمله آن باورها، مهدویت است. در موضوع مهدویت و مفاهیم هم سو با آن، نظیر انتظار، ظهور، حکومت جهانی، گسترش عدالت و... هر کدام، عاملی برای وحدت بخشی میان باورمندان به مهدویت است. میان آموزه های هم گرا، نقش آموزه های مهدویت، بی بدیل و ویژه است؛ زیرا باور داشت مهدویت، يك باور فرامذهبی بوده، مورد قبول همه گروه های اسلامی می باشد؛ از این رو می توان بادت مایه قرار دادن مهدویت و با ترویج و اشاعه آن میان مسلمانان، اتحاد و همدلی را میان جوامع اسلامی اجرایی و عملیاتی کرد که ثمره آن، سوق دادن مسلمانان به سوی جامعه مطلوب و آید ال اسلامی است که همان جامعه مهدوی می باشد.

دو. آینده جهان (سیمای حکومت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف) در منابع روایی مسلمین چگونه بیان شده است؟
جواب: روایات زیادی از طریق شیعه و اهل سنت در این خصوص از پیامبر ص نقل شده است که همه آنها دلالت بر این دارند که سر انجام حکومت جهان بر اساس عدل و عقل به دست صالحان به امامت این رجل الهی (مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف) می افتد. به عنوان مثال حدیث معروفی است از پیامبر ص که فرمود: «اگر از عمر جهان یک روز بیش نماند، خداوند آن روز را آن قدر طولانی می کند تا مردی را از خاندان من برانگیزد که زمین را پر از عدل و داد کند همان طور که از ظلم و جور پر شده است» (علی ناصف، ج ۵ ص ۳۴۳)

برگزاری نشست علمی "مهدویت محور وحدت" در نمایندگی گلستان

سومین پیش نشست همایش ملی "مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی" در جامعه المصطفی العالمیه نمایندگی گلستان برگزار شد. در این نشست که یکشنبه ۱۰ دی ماه و با حضور جمعی از پژوهشگران و فعالان عرصه مهدویت برگزار گردید، مقالات پذیرفته شده در این همایش ارائه و از سوی کمیته داوران مورد ارزیابی قرار گرفت. حجت الاسلام و المسلمین حسینی ریاست جامعه المصطفی العالمیه نمایندگی گلستان در ابتدای این نشست طی سخنان کوتاهی با تاکید بر لزوم ترویج دکترین مهدویت بعنوان اندیشه وحدت بخش عنوان کردند: برای تحقق وحدت که امری خطیر است توجه به دو نکته لازم است؛ نخست شناخت مشترکات سپس شناخت عوامل ایجاد وحدت. ایشان افزودند: مهدویت یکی از مباحثی است که ظرفیت بسیار زیادی در پرداختن به مشترکات مذاهب دارد و می تواند بستر خوبی برای هم افزایی و یافتن فصل مشترک اعتقادی قلمداد گردد. این استاد حوزه و دانشگاه همچنین ابراز داشتند: مهدویت مختص به مذاهب اسلامی نیست، بلکه اندیشه نجات در همه ادیان توحیدی وجود دارد و بایسته است که پژوهشگران به این مهم نیز بپردازند و دستاوردهای پژوهشی خود را به جامعه فکری جهانی عرضه نمایند.

مدیر بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشریف استان گلستان نیز در این نشست به ارائه گزارشی از مجموعه فعالیت ها و اقدامات در خصوص برگزاری همایش ملی "مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی" پرداخت.

مهدویت در نگاه مستشرقان

روند رو به رشد اسلام پژوهی در میان محققان غربی موجب شد تا این افراد با مفهوم مهدویت و منجی‌اسلامی‌اشناایی پیدا کنند. مواجهه مستشرقان با چنین موضوعی در مرحله نخست، ایشان را با دو مفهوم مهدویت شیعی و مهدویت اهل تسنن آشنا ساخت.

عده‌ای از این مستشرقان با تمرکز بر موضوع

مهدویت نزد فریقین، اقدام به بررسی دقیق و مقایسه این اندیشه در میان این دو گروه نمودند. شکل‌گیری و بیان منشأ اندیشه مهدویت نزد شیعه و اهل تسنن، بیان مشابهت‌ها و اختلاف‌ها، مقایسه کارکرها و... از جمله مواردی بوده است که می‌توان در مکتوبات و آثار مستشرقان یافت نمود.

در این بین و در خصوص موضوع منشأ پیدایش باورداشت مهدویت نزد شیعیان و اهل تسنن عده‌ای از مستشرقان قایل به اصالت مهدویت نزد شیعیان و گرده برداری اهل تسنن از ایشان شده‌اند. در حقیقت این دسته از مستشرقان با ارایه ادله‌ای به نفوذ این اندیشه از شیعه به اهل تسنن گرایش پیدا کرده‌اند. مستشرقانی مانند برنارد دیو، جان ول از جمله قایلین این نظریه می‌باشند.

اما در سوی مقابل و با گسترش کمی و کیفی مطالعات مستشرقان در این موضوع، غالب این افراد، اصالت ابتدایی مهدویت نزد اهل تسنن را نظریه صحیح دانسته و منشأ پیدایش این مهم در میان شیعیان و اهل تسنن را از همان زمان صدر اسلام و از سخنان و احادیث پیامبر اکرم صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم دانسته‌اند. مستشرقانی مانند موننگمری وات، کاندلر، فیلو، یوهانان فریدمن از جمله مهم‌ترین قایلین به این نظریه می‌باشند. در ادامه سعی می‌شود به عنوان نمونه به چند مورد از سخنان این افراد اشاره شود:

یوهانان فریدمن در نتیجه‌گیری پایانی کتاب «اندیشه‌ها و جنبش‌های مسیحایی (منجی‌گرایانه) در اسلام سنی» با بیانی صریح و آشکار اندیشه مهدویت را از مشترکات ابتدایی فریقین می‌دارد و بیان می‌کند: مطالبی که در این باب مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت، روشن می‌سازد که اندیشه مهدی در فروع مختلف، منحصر به شیعه نیست؛ بلکه بخشی پر جنب و جوش از سنت اهل تسنن نیز هست. این اندیشه به عنوان یک نجات‌دهنده در هر دو شاخه اسلام وجود داشته، اما در هر یک از آنها ویژگی‌های متمایزی دارد.

(Friedmann, 2023, p.53)

موننگمری وات نیز با اشاره صریح به وجود اندیشه مهدویت نزد اهل سنت از روزهای آغازین بیان می‌کند «اگرچه ایده مهدی ارتباط نزدیکی با شیعه دارد، ولی این باور از روزهای آغازین در میان اهل سنت نیز محبوب بوده است.»

(Watt, 1985, p.116)

در پایان لازم به ذکر است مستشرقان در آثار و مکتوبات خود به بیان نقاط افتراق و اختلاف‌های این دو فرقه در موضوع مهدویت نیز اشاره‌هایی داشته‌اند. بدیهی است وجود چنین تفاوت‌هایی در فروع یک مسأله، امری بسیار بدیهی می‌باشد که در مسائل مختلف نظیر آن وجود دارد و این امر به هیچ عنوان دلالتی بر اختلاف بنیادین در اصل موضوع مهدویت نزد فریقین نخواهد داشت.

موضوع وحدت

یک موضوع

اساسی و پایه ای

حجت الاسلام مجتبی کلباسی

رئیس مرکز تخصصی مهدویت حوزه علمیه قم

در مسئله مهدویت نیز که به عنوان وعده متواتر پیامبر، یک محور اساسی است در جهان اسلام، اقتضائاتی دارد، از جمله آنها، انتظار، زمینه سازی و تأکید بر فرمایش پیامبر ﷺ است که «ابشروا بالمهدی» یعنی شما این مسئله را مطرح کنید. اما اگر بجای طرح این محور وحدت، بیاییم بر سر یک جزئیاتی اختلاف بکنیم. (البته نمی گوئیم عقیده خود را تغییر داد) مثلاً یک نفر بگوید امام زمان ﷺ، حسنی است و حال آنکه حسینی است که این امر، کمال بیخردی است. اولاً وجه جمع دارد و آن اینکه؛ نسل امام حسن ﷺ و امام حسین ﷺ در بستر تاریخ، توأصل داشتند. حتی مسائل دیگر مثل تولد و زنده بودن حضرت که نباید در آن اختلاف کرد بلکه باید هدف حضرت را شناخت نه توجه به مسائل جزئی. (البته باید مباحثه علمی داشت)

باید این مراقبت صورت بگیرد که موضوع مهدویت، با کج سلیقگی به مسئله اختلافی، تبدیل نشود. کما اینکه در مسئله توحید هم که مهمترین محور وحدت جهان اسلام است با بد فهمی می توان همه را مشرک نامید و بجای محور وحدت بودن آن، محور تفرقه در جهان اسلام شد. لذا نگاه بنیادی به این امر، فوق العاده مهم است که حتماً باید بر محور وحدت بودن مهدویت، تکیه شود.

بهر حال، مهدویت جزو پایه های عملی و فکری اسلام و قرآن است. همانگونه که ائمه ﷺ در گفتار و عمل و همچنین اندیشمندان، همواره بر آن تأکید داشتند. از این رو باید این امر، به خوبی تبیین شود و گفتمان لازم در این موضوع به وجود بیاید و این نوع همایشها نقش به سزایی در این قضیه دارد.

یکی از موضوعات مهمی که در باب وحدت (به طور عام) مطرح است این اسن که باید مبانی و روش های این موضوع مورد بررسی قرار بگیرد. وقتی می گوئیم مبانی، یعنی آیا نگاه به آن، یک مسئله فرعی (شاید تصنعی و باری به هر جهت) است یا نه، یک مسئله اساسی است؟!

در آیات قرآن، موضوع وحدت، یک موضوع اساسی و پایه ای است. در سوره شوری آیه ۱۳ می فرماید:

«شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَفَرَّقُوا فِيهِ ...»؛ از دین آنچه را به نوح سفارش کرده بود، برای شما تشریح کرد و آنچه را به تو وحی کردیم؛ و آنچه ابراهیم و موسی و عیسی را به آن توصیه نمودیم [این است] که دین را برپا دارید و در آن گروه گروه نشوید...».

از آیاتی که هر پنج پیامبر اولوالعزم در آن ذکر شده و آموزه ای که به همه انبیاء اعطاء شده است، اینکه رؤس رسالت انبیاء، اقامه دین و عدم تفرق است. یعنی چقدر اقامه دین مهم است، به همان میزان، عدم تفرق، مهم است.

ماده ها آیه در قرآن در مذمت تفرقه داریم. گاهی علمای یهود و نصارا را توبیخ می کند به اینکه بر محور تعالیم انبیاء راه وحدت را طی نمی کنند. اگر ماده «فرق» را در قرآن دنبال کنیم این مطلب آشکار است که خداوند متعال در آیات متعددی مذمت تفرق می کند. این پک نگاه مبنايي به قضیه است و نگاه دیگر هم تصنعی و مصلحتی است که متأسفانه در ارتکازات افراد مؤثر، این نوع نگاه اخیر، وجود دارد که باید تجدید نظر شود.

وحدت یک نگاه اساسی است که قرآن عدم آن را تخطئه می کند. چه در مسائل اساسی و چه در مسائل فرعی. همه باید خود را وفادار به آن اصل بدانند. یکی از پرتگاه های مهم در مسائل دینی، فرقه است. البته می شود در هر چیز و هر حکم فرعی فقهی، اختلاف ایجاد کرد. چرا که برداشت ها متفاوت است، پس آیا می شود در آن اختلاف کرد؟ یا اینکه در جای خود بحث شود و مانع از ایجاد آن شد. چه رسد در مسائل اعتقادی که در آن، امر، شدیدتر و حساس تر است. علی هذا مسئله وحدت، اساسی است و من نمی توانم بگویم در رتبه کدام مسئله اعتقادی است ولی با نگاه به قرآن، مبرهن و منصوص است که اولاً تفرق، از مذموم ترین مسائلی است که مورد نهی، نقد و حمله خدا قرار گرفته است.

ثانیاً دعوت همه انبیاء اولوا العزم را در یک کفه می داند و وحدت را در یک کفه دیگر (اقیموا الدین ولا تتفرقوا فيه) که نشان از ارزش آن دارد. بنابراین باید در پایه ها، مبانی قرآنی و روایات مأثوره این مسئله دنبال شود که گفتمان وحدت چه جایگاهی دارد.

به همت بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود علیه السلام آذربایجان غربی برگزار شد

پیش نشست علمی همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی

ماموستا روحانی در ادامه بیان فرمودند: سه عامل مهمی که باعث برهم زدن وحدت بین تشیع و تسنن می شود، عبارتند از ظهور فرقه های انحرافی منسوب به اهل سنت و ظهور فرقه های انحرافی منسوب به اهل تشیع و پیدایش برخی انسان های کذاب که باعث می شود افراد از اصل قضیه دور شوند.

..... دکتر آزاد موسوی.....

از سخنرانان دیگر این همایش آقای دکتر آزاد موسوی بودند. ایشان در ابتدا به بیان سنت ظهور در منابع اهل سنت پرداختند و فرمودند حضرت مهدی علیه السلام وقتی ظهور می کند برای باطل کردن مکتب سکولار است. متأسفانه دشمن از تکنیک خاصی استفاده می کند که به موجب آن ایجاد تنش و از بین بردن وحدت اسلامی را مورد هدف قرار داده است. دکتر آزاد موسوی در ادامه به بیان علائم حتمی و غیر حتمی ظهور در منابع اهل تسنن و تشیع پرداختند.

پیش نشست علمی همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی با حضور نمایندگان و اندیشمندان اهل سنت و تشیع، به همت بنیاد مهدویت استان آذربایجان غربی و با همکاری و مشارکت سایر نهاد ها در سالن اجلاس شهید باکری دانشگاه آزاد برگزار شد.

در این نشست ابتدا حجت الاسلام والمسلمین دکتر میرزایی به عنوان دبیر نشست به بیان بحث مهدویت و منجی گرایی در ادیان مختلف پرداختند.

.... دکتر ولیلو.....

در ادامه آقای دکتر ولیلو رئیس دانشگاه آزاد بیان داشتند که برای تمدن سازی نیازمند نیروهای تمدن ساز هستیم. جوانان از این نیروهای تمدن ساز تأثیر می پذیرند و بر همین اساس این جوانانی که خود نوعی تمدن ساز هستند، می توانند الگوی خوبی باشند. بنابراین ما باید «ظهور» و «انتظار» را سرلوحه تحول قرار دهیم. بر این اساس اگر در محیط های علمی بتوانیم افراد شاخص و تأثیرگذار را پرورش دهیم در این صورت می توانیم بیان کنیم که در بحث تمدن سازی نقش خود را به خوبی ایفا کرده ایم.

ایشان ادامه دادند: ما در برخی از شهرها و دانشگاه ها دفتر تقریب مذاهب داریم و جشنواره های شعر وحدت را هم ان شاء الله قرار است برگزار کنیم آن هم با محوریت پیامبر بزرگوار خدا صلی الله علیه و آله و علاوه بر آن ان شاء الله سعی بر این داریم که در دانشگاه ها بحث مهدویت و انتظار و وحدت را به صورت کاملاً اصولی و و فراگیر اجرا کنیم.

.... ماموستا روحانی.....

یکی دیگر از سخنرانان این مراسم ماموستا روحانی بود. ماموستا روحانی در ابتدا بیان کرد که محیط مدرسه و دانشگاه از جمله محیط های تأثیرگذار در روند تربیت می باشد و هیچ منصب و مشربیی از تغذیه دینی بی نیاز نیست. ایشان در ادامه بیان کردند: درست است که اهل سنت و تشیع با هم اختلافاتی دارند اما در عین اختلاف اشتراکاتی هم باهمدیگر دارند.

برای مطالعه کامل متن این گزارش
کدبالا را اسکن و یا روی آن کلیک کنید

پیشینه وحدت

میان شیعیان و اهل سنت

یادداشت از مسلم محمدی

کارشناس هیئات مذهبی اداره تبلیغات اسلامی شهرستان شهرکرد

پیروزی انقلاب اسلامی که در سایه وحدت ملت و اقشار و طوایف زیر پرچم اسلام به تحقق پیوست، موجبات وحدت ملل مسلمان را فراهم کرد؛ این وحدت به صورت حرکت و نهضت اسلامی علیه طاغوت و سلطه‌های اشغالگران و استعمار منجر به پیروزی انقلاب اسلامی شد.

امام خمینی رحمته‌الله‌علیه در واکنش سیاست خصمانه تفرقه‌افکنی میان شیعیان و اهل سنت، فرمودند: «از ملی‌گرایی خطرناک‌تر و غم‌انگیزتر، ایجاد اختلاف بین اهل سنت و جماعت شیعیان و القای تبلیغات فتنه‌انگیز و دشمن‌ساز میان برادران اسلامی است، بحمدالله تعالی در انقلاب اسلامی ایران هیچ اختلافی بین دو طایفه وجود ندارد و همه با دوستی و اخوت در کنار هم زندگی می‌کنند، اهل سنت که در ایران جمعیتش بی‌شمارند و در اطراف و اکناف کشور زیست می‌کنند و دارای علما و مشایخ بسیار هستند با ما برادر و ما با آن‌ها برادر و برابریم و آنان با نغمه‌های نفاق افکنانه‌ای که بعضی جنایت‌کاران و وابستگان به صهیونیسم و آمریکا ساز کرده‌اند، مخالف‌اند. برادران اهل سنت در کشور اسلامی بدانند که عمال وابسته به قدرت‌های شیطانی بزرگ خیرخواه مسلمین و اسلام نیستند و لازم است مسلمانان از آنان تبری کنند و به تبلیغات نفاق افکنانه آنان گوش فرار دهند. من دست برادری به تمام مسلمانان متعهد جهان می‌دهم.»

اندیشه شکل‌گیری هفته وحدت و برپایی جشن مشترک شیعه و سنی در این هفته برای اولین بار پیش از انقلاب به پیشنهاد آیت‌الله خامنه‌ای در دوران تبعید در سال ۵۶ به شهر ایرانشهر سیستان و بلوچستان، مطرح و اجرا شد.

رهبر انقلاب در کتاب خاطراتشان آن را این‌گونه نقل می‌کنند: تقسیم‌بندی طایفه‌ای در ایرانشهر، متأسفانه به جدایی مساجد سنی از مساجد شیعه منجر شده بود. اهل سنت مساجد کوچکی داشتند که هر کدام چند نمازگزار داشتند و شیعیان، یک مسجد داشتند که تمام سال تعطیل بود! پیشنهاد احیای مسجد را که دادم، بسیار تأیید کردند. نماز و سخنرانی کوتاه بعدش، از بلندگو پخش شد و این کار، نقش مهمی در احیای روحیه شیعه منطقه داشت؛ همان‌طور که اثر مثبتی بر مؤمنین اهل سنت داشت، وقتی التزام ما به نماز، قرائت سوره‌های قرآنی را می‌دیدند به تدریج، روابط، بین ما و علمای اهل سنت عمیق شد.

به برنامه‌ای عملی، برای زدودن موانع روانی بین شیعه و سنی فکر کردم. باب گفت‌وگو را با یکی از علمای اهل سنت باز کردم. به او گفتم: «مسئولیت اسلامی بر ما واجب می‌کند که به آینده اسلام و خطرهایی که آن را تهدید می‌کند و موانعی که مقابل آن می‌ایستند، نگاه کنیم؛ و تمام مسلمانان، بدون در نظر گرفتن تعلق مذهبی‌شان، با این نگاه آینده‌نگر، مسئولیت‌های خطیری خواهند داشت. اما اگر به نبش گذشته و جستجو در کتابها درباره مواضع اختلافی بپردازیم، این به هیچ چیز جز تشدید کینه‌ها و هیجان احساسات منجر نمی‌شود و در این، هیچ مصلحتی برای اسلام و مسلمین نیست.

همچنین به او گفتم: این حرف، به این معنی نیست که اتصالمان با گذشته را قطع کنیم، ماهیت فکری و اعتقادی ما با این گذشته مرتبط است؛ ولی همکاری ما باید بر اساس آینده و این نگاه آینده‌نگر باشد. در چارچوب این تصور، طرح یک برنامه کوچک را ریختم: برگزاری جشن مشترک بین اهل سنت و شیعه، در روزهای دوازدهم ربیع‌الاول، که تاریخ ولادت حضرت رسول صلی‌الله‌علیه‌وآله‌وسلم به روایت اهل سنت است، تا هفدهم آن، که تاریخ مولود مبارک به روایت شیعه است، و بر آن توافق کردیم.

ماموستا عبدالرحمن مرادی؛ امام جمعه اهل سنت کرمانشاه

ترویج و اشاعه مهدویت

عامل اتحاد و همدلی میان جوامع اسلامی

با وجود این اوصاف از حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف وجود ذی جود و مبارک ایشان و حتی ذکر ایشان در میان امت اسلامی و مذاهب سبب وحدت، یکدلی و یک‌رنگی خواهد بود و همه اهل اسلام منتظر آمدن آن روز موعود هستند که حضرتشان نور مبارک خویش را بر عالم بشریت بتاباند و جهان را به سر حد مقصود برساند و این یعنی وحدت حقیقی کلمه که ایشان قطب مدار یک رنگی و برکت خواهند بود.

وی در پایان تصریح کرد: مهدویت یک باور فرامذهبی است و مورد قبول گروه‌های اسلامی است؛ از این رو می‌توان با دست‌مایه قرار دادن مهدویت و با ترویج و اشاعه آن میان مسلمانان، اتحاد و همدلی را میان جوامع اسلامی برقرار کرد.

ماموستا عبدالرحمن مرادی در گفتگو با خبرنگار دین و اندیشه شبکه اطلاع رسانی «مرصاد»؛ اظهار داشت: از عقاید مسلم اهل سنت و جماعت این است که سنت الهی بر آن قرار گرفته که در آخرالزمان فردی از نسل و سلاله پاک رحمة للعالمین حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم جهان را بعد از اینکه پر از ظلم و جور شده است، پُر از عدل و داد کند و پا به عرصه ظهور گذارد و این در کتب عقیده ما وجود دارد. ایشان گفت: وجود امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از نسل علی و فاطمه علیها السلام و حاکمیت کردن بر زمین از افتخارات امت اسلام و جامعه اهل سنت است و روایات زیادی در این باب در کتب ما نقل شده از جمله «عن سعید بن مسیب کنا عندنا سلمه فتذاکرنا المهدی، فقالت: سمعت رسول الله صلی الله علیه و آله و سلم و المهدی من عترتی، من ولد فاطمه». روایتی دیگر از سعید پسر مسیب نیز نقل شده است مبنی بر اینکه «ما نزد ام سلمه از همسران پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم بودیم و درباره مهدی سخن گفتیم، ام سلمه گفت: از رسول الله شنیدم که فرمود: «مهدی از عترتم و از فرزندان فاطمه است».

وی گفت: از نظر اهل سنت، مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از اهل بیت محمد صلی الله علیه و آله و سلم است، مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف هم در نزد شیعه و هم اهل سنت، از اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است و این از نقاط مشترک شیعه و اهل سنت محسوب می‌شود. امام جمعه اهل سنت کرمانشاه تصریح کرد: در روایتی از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم نقل است که می‌فرمایند: «دنیا از بین نمی‌رود یا به پایان نمی‌رسد، مگر اینکه مردی از اهل بیتم که اسمش هم‌اسم من است، بر عرب پادشاهی کند.» و «مهدی منا اهل البیت، مهدی از اهل بیت ما است.» ایشان در ادامه افزود: ظهور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف مورد اذعان و باور همه مسلمانان است و روایات فراوانی در منابع حدیثی شیعه و اهل سنت آمده است که از فراگیری اعتقاد به مسئله ظهور میان مسلمانان حکایت دارد. وی افزود: در حدیثی پیامبر اسلام صلی الله علیه و آله و سلم می‌فرمایند: «حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف زمین را از عدالت و انصاف پر خواهد کرد و زمین ثمرات خود را بیرون می‌دهد و آسمان باران خود را خواهد باراند و امتم در زمان ولایتش، به چنان زندگی مرفه‌ای می‌رسند که تاکنون به چنان نعمتی نرسیده‌اند».

گفتمان مهدویت، محور وحدت شیعه و سنی

آیت الله در نجف آبادی

موضوع مهدویت در میان تمام ادیان و مذاهب به نوعی مورد اشاره و تأکید قرار گرفته و نقطه مشترک همه آنها بشمار می رود. در دین اسلام نیز مهدویت، اعتقاد اصلی شیعیان بشمار می رود؛ اما در عین حال اهل سنت نیز بدان عقیده مند هستند، بطوری که احادیث فراوانی در مجامع روایی آنان یافت می شود که به این موضوع پرداخته است. در مقاله حاضر نویسنده با اشاره به این نکته که گفتمان مهدویت عاملی برای وحدت فرقه اسلامی شیعه و سنی است، نکاتی را درباره این موضوع یادآور شده که با هم آن را از نظر می گذرانیم.

اصل موضوع مهدویت و امام منتظر و انتظار فرج و تحول عمیق و گسترده جهانی و ظهور عدالت گستری و تحقق وعده الهی و وعده پیامبران عظیم الشان الهی و قرآن کریم و ائمه هدی علیهم السلام و تحقق آرمان های ریشه دار عدالت خواهانه و آزادی خواهانه جوامع بشری و سیر تکامل جوامع انسانی از لحاظ عقل و منطق و عقلا و خردمندان و متدینین به ادیان الهی و پیروان اسلام عزیز و امت خاتم الانبیاء صلی الله علیه و آله جای ابهام و تردید نبوده و نیست و شواهد و قرائن عقلی و نقلی و تاریخی و تجربی کاملاً آن را تأیید نموده و بر آن دلالت دارد.

البته مقتضای حکمت بالغه الهی و وعده های قطعی خداوند و نیاز قطعی بشریت به مصلح کل و عدالت جهانی نیز قابل تردید و اشکال نمی باشد؛ مقتضای قاعده لطف و وصول جوامع بشری به عالیترین درجه کمال و بروز و ظهور استعدادها و به فعلیت رسیدن قوای کمالی انسان ها و رشد و پویایی معنوی و اخلاقی و وصول به حیات طیبه در این جهان نیز قابل انکار و ایراد نمی باشد. مقتضای سنن لایتغیر و لایتبدل الهی نیز چنین است. ادله و شواهد عرفانی و فلسفی نیز این امور را تأیید می نماید.

بعلاوه روایات فراوان وارده از اهل بیت علیهم السلام و روایات وارده در کتب اهل سنت نیز در این خصوص خارج از حد تواتر است و در اصل موضوع، برای کسی جای تردید و شبهه باقی نمی گذارد.

از جمله در کتاب شریف کنز العمال درج ۱۴ قریب ۶۰ روایت درباره امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف نقل نموده و احادیث ۳۸۶۵۱ تا ۳۹۰۹ درباره حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف به این موضوع اختصاص یافته است.

یاسویطی درج ۲ از کتاب الحاوی للفتاوی در ۴۰ حدیث از حافظ ابو نعیم نقل نموده و بعد می گوید من نیز بدان اضافه کرده ام و جمعا قریب ۲۶۵ حدیث در این باره نقل نموده که از آن جمله است [که از قول رسول اعظم صلی الله علیه و آله] نقل شده:

۱. المهدی منا اهل البيت يصلحه الله فی ليله؛ مهدی از ما خانواده اهل البيت علیهم السلام است و خداوند امر او را در یک شب اصلاح می فرماید.

۲. المهدی منا اُجلی الجبین اقنی الانف یملأ الأرض قسطاً و عدلاً بعد ما ملئت ظلماً و جوراً؛ مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از ما خانواده است. پیشانی او و بینی او کشیده و زیبا است. زمین را پر از عدل و داد می کند پس از آنکه پر از ظلم و جور شده باشد.

۳. المهدی من عترتی من ولد فاطمه؛ مهدی از عترت من و از فرزندان فاطمه است.

۴. نحن سبعة من ولد عبدالمطلب سادة اهل الجنة انا و حمزة و علی و جعفر و الحسن و الحسين و المهدی، ما هفت تن از فرزندان عبدالمطلب هستیم که سادات اهل بهشت هستیم. من و حمزه و علی و جعفر و حسن و حسین و مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

۵. در پایان پس از آنکه حدیثی را نقل نموده که در آن آمده است «ولامهدی الاعیسی بن مریم» می فرماید:

«والاحادیث فی التخصیص علی خروج المهدی من ولد فاطمه اصح من هذا الحدیث فالحکم بهادونه» احادیث در نص و تصریح بر اینکه مهدی موعود که خروج و قیام خواهد کرد از عترت آن بزرگوار و از فرزندان فاطمه علیها السلام است صحیح تر از این حدیث است. پس بر اساس آن احادیث حکم و قضاوت خواهد شد نه این حدیث که تاب مقاومت به آن احادیث را ندارد.

البته در مباحث حدیثی مانند هر موضوع دیگر ممکن است احادیث ضعیف و یا خبر واحد و یا مخدوش از لحاظ سند و یا دلالت و یا جهت صدور و یا مجعول و مانند آن یافت شود؛ لیکن مجموع احادیث این باب به چندین هزار می‌رسد و جای ابهام و تردید در آنها مسائل برای کسی باقی نمی‌گذارد.

البته این صاحب نظران حدیث شناس و علماء فن و فقها و اصحاب معرفت هستند که باید به نقادی و اظهار نظر بپردازند و نه هر کس که خود را فقیه و محدث و فیلسوف بداند، چه اگر کسی می‌خواهد حرف فلاسفه و ارسطو و افلاطون و ابن سینا و خواجه نصیر الدین و شیخ طوسی و علامه حلی و شیخ انصاری را رد کند خود باید این چنین باشد و فیلسوفان باید به نقد فلسفه و مکتب های فلسفی و فیلسوفان دیگر بپردازند، نه آنکه قلندری نمی‌داند خود را در زمره قلندران جا بزند و ادعای فیلسوفی کند.

نه هر که چهره بر افروخت دلبری داند نه هر که آینه دارد سکندری داند

متأسفانه در موضوع امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف بسیاری به نقد و ایراد یا اتهام و ادعا پرداخته اند و غالباً راه افراط و تفریط پیموده و سخن از موهوم بودن و یا ضعف روایات و یا مخالفت با عقل و یا سوء استفاده مدعیان و مانند آنها گفته اند که چه بسا برخی از ادعاهای قابل توجه باشد و طرح موضوع و مسائل مربوط نباید زمینه ساز سوء استفاده مدعیان دروغین مهدویت شود و یا نباید به مطالب ضعیف و خواب و مانند آن استناد شود و یا در جمع روایات باید تأمل و تدبیر لازم می‌دول گردد تا بهانه دست دشمنان داده نشود. لیکن اگر طلای ناب نبود مطلقاً معنا نداشت. و اگر صدق در عالم نباشد کذب مفهوم نخواهد یافت؛ بنابراین خود این ادعاهای و اتهامات بهترین دلیل بر حقیقت و حقانیت موضوع است.

در موضوع خدائشناسی و پیامبرشناسی نیز از اول عالم تا امروز و تا قیامت چه بسا ارباب شبهه و جدل و هواپرستان و قدرت طلبان به مبارزه و مجادله برخاسته اند و لیکن این همه، دلیل بر نفی نمی‌شود. بلکه نشان دهنده یک حقیقت الهی است که باید در کشف و وصول پاک، دقت لازم مبذول گردد.

البته این قبیل نویسندگان و قلم به مزدان غالباً نه از روی اعتقاد به مبنا و مسائل و نه شناخت صحیح و نه روشمندان و حکیمان به نقد و بررسی می‌پردازند؛ بلکه بیشتر بدنبال القای شبهه و ذهنیت منفی بوده و می‌خواهند ذهنیت خود را حتی بر روایات و ادله تحمیل نموده و نظرات و عقائد خود و یا ادبیاتشان را بر جامعه اسلامی القاء نموده و یا ایجاد شبهه و اختلاف نموده و سنگ بنای تفرقه افکنی و فتنه گری راه بیندازند. و با استناد به بعضی روایات ضعیف و یا نقاط ضعف و یا عملکردها و گفته‌های قابل نقد و یا تفسیرهای غلط و غیرکارشناسی عقده گشائی نموده و به دروغ پراکنی و تخریب بپردازند.

به طور مثال در یکی از این نوشته‌ها آمده که موضوع اعتقاد به مهدویت و امام غایب عجل الله تعالی فرجه الشریف و نیابت از آن حضرت و ولایت فقیه، عمود خیمه خرافات روحانیت شیعه است؛ پیداست این، سخن دشمنان اسلام و قرآن است و دروغی بیش نیست و کسانی که با مبانی عمیق اعتقادی و کلامی و عقلانی و فقهی شیعه و بلکه اسلام آشنا باشند هرگز بخود اجازه نمی‌دهند که چنین تهمت های ناروایی را به بزرگان اسلام و اولیاء خداوند بزنند.

جالب آن است که این قبیل قلم به دستان اصل موضوع را پذیرفته و صرفاً اختلاف در خصوصیات دارند که آن هم یک موضوع نقلی بوده و باید طبق معیارهای علمی و اسناد معتبر و روشمند به نقد و بررسی پرداخت و از پیش داوری یا قضاوت های نابجا و تفسیرهای غلط و ساختگی جداً پرهیز نمود.

این نکته را نیز باید یادآور شد که موضوع امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف یک امر غیبی و الهی است و از اراده و اختیار انسان ها خارج است و بنا نیست همه اسرار کاخ آفرینش در اختیار ما قرار گیرد و در یک چنین موضوعی که یک طرف آن ادله قطعی نقلی اقامه شده و عقل و شواهد دیگر آنرا تأیید می‌نماید و یک طرف، بُعد غیبی و ملکوتی دارد و از حیثه اراده و اختیار انسان خارج است؛ ما نباید بر اثر جهل و یا هوای نفس و یا محدودیت ادراکات، دست به انکار بزنیم و اصل موضوع را زیر سؤال ببریم؛ در اینجا عقل و نقل و قرآن و سنت و وحی و برهان و شهود و عرفان با یکدیگر انطباق کلی و اصولی دارند.

نکته دیگر که از بیانات نورانی ائمه عجل الله تعالی فرجه الشریف درباره معاد و مانند آن و یا درباره پیامبر ص استفاده می‌شود اینکه ما بر مبنای احتیاط و واقعیت این امور، به ادای تکالیف می‌پردازیم و با فرض صحت، وظایف مربوط را به نحو احسن انجام می‌دهیم؛ پس اگر ما مُصاب بودیم و مسائل آنچنان که اعتقاد داشتیم به وقوع پیوست که «نعم المَطْلُوب»، لیکن اگر تمامی این حقایق رخ نمود آنان که با پای انکار و مخالفت حرکت کرده اند چه پاسخ خواهند داد؟!

بالاترین وحدت، رسیدن به تمدن نوین اسلامی است

این است که من تأکید می‌کنم و این نکته‌ی اساسی است. بله؛ از دوستان و علمای عزیز خیلی متشکرم که تلاش کردید؛ اما این تلاش را تعمیق کنید و به دوستیها عمق ببخشید؛ هرکدام هم در مذهب خود پایدار و ثابت قدم بمانید. بحث علمی و فکری و غیره هم به جای خود محفوظ، خیلی خوب است و مانعی هم ندارد. اما مراقب اختلاف باشید؛ مراقب مردم باشید؛ مراقب دست دشمن باشید.

۱۳۸۱/۱۲/۰۲

– علما به ندای وحدت پاسخ مثبت دادند

اول انقلاب هم اولین نقطه‌ای که امام، هیأت اعزام کردند، بلوچستان بود. دوستان فراوانی از مجموعه‌ی علمای منطقه بودند که به ندای وحدت پاسخ مثبت دادند. بالاتر از این بگویم؛ در دل خودشان حقیقتاً این ندا وجود داشت. جامعه‌ی ایرانی و اسلامی از این وحدت سود برد. اوایل انقلاب با ایجاد درگیری و استفاده از بعضی آدمهای ناباب توانستند در ایرانشهر و جاهای دیگر کارهایی بکنند؛ لیکن به جایی نرسید و اختلاف مورد نظر آنها بحمدالله به وجود نیامد...

۱۳۷۹/۰۸/۱۶

– ایجاد اختلافات مذهبی، از ابزارهای مورد استفاده دشمنان

یکی از ابزارهای همیشه مورد استفاده‌ی دشمنان ملت‌های مسلمان برای اختلاف، مسیله‌ی اختلافات مذهبی، شیعه و سنی و از این قبیل بوده. دعوا درست کنند، اختلاف ایجاد کنند، برادران را به جان هم بیندازند، اختلافات را بزرگ کنند، برجسته کنند، موارد اشتراک و اتحاد را ضعیف کنند، کمرنگ کنند، یک چیز کوچک را بزرگ کنند، برجسته کنند؛ این همه نقاط اشتراک را که بین برادران سنی و شیعه هست، کوچک کنند، ضعیف کنند؛ این کاری است که دایم انجام گرفته است، الان هم دارد انجام می‌گیرد.

جمهوری اسلامی از اولین روز در مقابل این توطیه ایستاده است؛ علت هم این است که ما ملاحظه‌ی کسی را نمی‌کنیم؛ این عقیده‌ی ماست. قبل از اینکه نظام اسلامی تشکیل بشود، برادران ما، بزرگان نهضت، بزرگان مبارزه‌ی انقلابی در آن روز – که هنوز خبری از حکومت اسلامی و جمهوری اسلامی نبود – در جهت وحدت شیعه و سنی تلاش می‌کردند.... ۱۳۹۰/۰۷/۲۵

– فکر وحدت اسلامی یک فکر زودگذار نیست

فکر وحدت اسلامی یک فکر زودگذر تازه‌پا نیست، بلکه از اعماق دل ما می‌جوشد. سنی برای خود سنی است، شیعه هم برای خود شیعه است، هرکدام عقاید و مناسکی دارند و هیچ کدام دیگری را مجبور نمی‌کند که مثل من وضو بگیر یا اعمال دیگر را مثل من انجام بده. حقیقت این است که هر دو به خدای واحد، قبله‌ی واحد، پیامبر واحد، اهداف و ارزشهای واحد و به اسلام واحد معتقدند. چرا اینها را فراموش کنیم؟! ... خوب؛ طبیعی است که هر کسی برای عقاید خود احترام و ارزش قایل است. اما اگر زید به عقیده‌ی خود احترام می‌گذارد، مگر مستلزم این است که به عقیده‌ی عمرو اهانت کند؟! یا اگر عمرو به عقیده‌ی خود احترام می‌گذارد، مگر مستلزم این است که به زید اهانت کند؟! چرا؟! دشمن همین را می‌خواهد و این آتش عجیبی است اگر مشتعل شود.

الان شما ببینید در همین همسایگی این مرز ما، دستهایی اختلاف و تفرقه بین شیعه و سنی را تحریک می‌کنند. سر همین اختلافات، همدیگر را کافر و فاسق و فلان می‌دانند و می‌کشند.

مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی

بیانات حضرت آیت الله العظمی خامنه‌ای (مدظله العالی)

- همه فرقه‌های اسلامی، چه شیعه و چه سنی معتقدند که در پایان دوره‌ی جهان، دوره‌ای وجود خواهد داشت که در آن، یک حکومت الهی و جامع با سیطره بر شرق و غرب عالم، به عنوان حکومت مهدوی تشکیل خواهد شد و در این دوران احکام اسلامی بطور کامل و جامع اجراء خواهد شد.
- همه مذاهب اسلامی غایت جهان را که اقامه حکومت حق و عدل به وسیله حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است قبول دارند.
- مراد از وحدت اینست: اشتراک عملی در برابر نقشه‌های استکبار، اشتراک عمل داشته باشیم در مقابله با نقشه‌های آنها، این معنای وحدت است. ۱۴۰۱/۰۷/۲۲
- وحدت به معنی ارتباط فکری و عملی است، به معنی نزدیک شدن دلها و اندیشه‌ها و جهت‌گیری هاست، به معنی هم‌افزایی علمی و تجربی است، به معنی همیاری در برابر دشمنان مُسَلِّم و مشترک است.
- وحدت بدین معنی است که نقشه طراحی شده دشمن نتواند فرقه‌های اسلامی، ملت‌ها، نژادها، زبان‌ها و فرهنگ‌های متنوع جهان اسلام را در برابر یکدیگر قرار دهد.
- وحدت بدین معنی است که دانشمندان و دانشگاه‌های جهان اسلام دست در دست یکدیگر نهند، علمای مذاهب اسلامی با حسن ظن و مدارا و انصاف به یکدیگر بنگرند و سخنان یکدیگر را بشنوند، نخبگان در هر کشور و هر مذهب، آحاد مردم را با مشترکات یکدیگر آشنا و آنان را به همزیستی و برادری تشویق کنند. ۱۴۰۲/۰۴/۲۶
- وحدت یعنی چه؟ یعنی در مسائل کشور آنجایی که پای منافع ملت در میان است، اختلافات مذهبی، اختلافات سیاسی، اختلافات گروهی، اختلافات قومی باید کنار گذاشته بشود، همه باید کنار هم باشند. ۱۴۰۲/۰۶/۲۰
- توصیه دیرروز، امروز و فردای من به علمای سنی و شیعه، طلاب و جوان‌های اهل علم و معرفت طلب سنی و شیعه این است که: سعی کنید رفاقت، محبت و تفاهم روز به روز در بین شما عمیق‌تر شود، معرفت دینی مردم را عمق ببخشید و سعی کنید این ایمان دینی از حالت شعاری خارج شود. ۱۳۸۱/۱۲/۰۴

امام جمعه موقت سنندج:
ماموستا محمد امین راستی

فرهنگ مهدویت به جد در بین عموم جامعه تبیین شود

امام جمعه موقت سنندج در پایان با اشاره به نقش انقلاب اسلامی در ترویج فرهنگ مهدویت و ظهور خواهی در بین فرق و ادیان، ابراز داشت: با توجه به اهمیت موضوع مهدویت و ظرفیت موجود؛ آنچنان که انتظار می رفت بعد از انقلاب در این زمینه فرهنگ سازی نشده است و در این موضوع ضعیف عمل شده است، اینجانب پیشنهاد می کنم احادیث نبوی صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ، کلام اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام، بزرگان دین در باب ظهور حضرت مهدی عَجَلُ اللهُ فَتْحَهُ برای عموم و برای کسانی که اهل علم و دانش هستند به جد و به صورت واقعی تبیین کنند.

ماموستا محمد امین راستی عضو شورای برنامه ریزی علوم دینی اهل سنت عنوان کرد: احادیث نبوی، کلام اهل بیت عَلَيْهِمُ السَّلَام، بزرگان دین در باب ظهور حضرت مهدی عَجَلُ اللهُ فَتْحَهُ برای عموم و برای کسانی که اهل علم و دانش هستند به جد و به صورت واقعی تبیین کنند.

به گزارش روابط عمومی بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عَجَلُ اللهُ فَتْحَهُ استان کردستان، ماموستا محمد امین راستی عضو شورای برنامه ریزی علوم دینی اهل سنت و امام جمعه موقت سنندج در گفتگو با روابط عمومی این بنیاد اظهار داشت: اهل تشیع معتقدند امام زمان عَجَلُ اللهُ فَتْحَهُ متولد شده است و در اعتقاد و باور اهل سنت نیز اعتقاد بر ظهور حضرت امام مهدی عَجَلُ اللهُ فَتْحَهُ همان منابع و باور برادران اهل تشیع است. و به همان میزان که در منابع اهل تشیع به ظهور امام زمان عَجَلُ اللهُ فَتْحَهُ اشاره شده است، به همان میزان نیز در منابع اهل سنت اشاره شده است.

این عالم برجسته اهل سنت خاطر نشان کرد: مطابق احادیث نبوی اگر حتی یک روز از دنیا باقی بماند، این روز آنقدر طولانی می گردد تا امام زمان عَجَلُ اللهُ فَتْحَهُ ظهور فرماید، همچنین می فرماید: در آخر زمان شخصی ظهور می کند که نام و کنیه اش همچون نام و القاب من است و از نسل فاطمه عَلَيْهَا السَّلَام است، و زمین از قسط، عدل و داد پر می کند.

ماموستا راستی تصریح کرد: اعتقاد به مهدویت به مسئله دینی برمی گردد و این باور همواره در طول تاریخ اسلام بوده است و نسل به نسل بر اساس آموزه های دینی منتقل شده است و همه منابع کنونی قبل از انقلاب نیز موجود بوده است.

مهدی اکبر نژاد، مبلغان ش ۹۱

امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف در نگاه مذاهب چهارگانه اهل سنت

مقدمه

اعتقاد به ظهور مهدی موعود عجل الله تعالی فرجه الشريف بخشی از اعتقادات اسلامی را تشکیل می دهد و با وجود پاره ای از اختلاف نظرها در برخی از جزئیات درباره چگونگی ظهور و تشکیل حکومت آن حضرت، تمامی مذاهب اسلامی به آمدن چنین شخصیتی در آخر الزمان باور دارند و این واقعیت با مراجعه به منابع روایی و دیدگاه های عالمان مذاهب اسلامی به خوبی روشن می شود. عالمان و دانشمندان چهار مذهب اصلی اهل سنت، یعنی: شافعیان، حنبلیان، مالکیان و حنفیان به این واقعیت تصریح دارند و آن را از جمله اعتقادات اسلامی بر شمرده و حتی برخی آن را ضروری دین نیز دانسته اند. با این وصف، برخی از نویسندگان اسلامی به ویژه در دوره اخیر، از پذیرفتن اصل مهدویت سرباز زده اند و با دلایلی که به نظر می رسد برخی از آنها برگرفته از دیدگاه های مستشرقان باشد، به انکار مهدویت به عنوان عقیده ای اسلامی پرداخته و آن را بر آمده از تفکرات شیعه معرفی کرده اند. (۱)

بر خلاف این اظهار نظر غیر کارشناسانه، اعتقاد به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف و تصریح بر اسلامی بودن این باور، از سده های نخستین تاریخ اسلام تاکنون وجود داشته و در آثار و نوشته های دانشمندان اسلامی منعکس شده است.

در این نوشتار، برای اثبات این ادعا گفته ها و نوشته هایی از دانشمندان چهار مذهب اصلی اهل سنت ذکر می شود که به روشنی بیانگر این مهم است؛ البته باید اعتراف کرد که توجه به این موضوع در میان عالمان شافعی مذهب جایگاه ویژه و برتری داشته است و آثار و تالیفات آنان در این زمینه، بیش از آثار و تالیفات دیگر دانشمندان مذاهب اسلامی می باشد.

الف. دانشمندان شافعی

آنان توجه خاص و ویژه ای به موضوع مهدویت داشته اند و در بسیاری از آثار و نوشته های خود، از زوایای مختلف به طرح این بحث و مباحث پیرامونی آن پرداخته اند؛ گاهی با ذکر روایات و احادیث مربوط، گاهی با بیان ویژگی ها و اوصاف حضرت و گاه با رد اشکالات و شبهاتی که در این حوزه وارد شده است.

یادآوری این نکته مفید است که تعدادی از دانشمندان شافعی مذهب در مورد خصوصیات و ویژگی های امام با شیعه هم عقیده هستند و این واقعیت از لا به لای برخی نوشته های آنان مشهود است. برخی از نوشته ها و نظرات تعدادی از نویسندگان شافعی مذهب ذکر می شود:

یک. کمال الدین محمد بن

طلحة الشافعی (مقرن هفتم ه. ق) وی با نوشتن کتاب «مطالب السؤل فی مناقب آل الرسول» دیدگاه های خود را درباره امامان معصوم عجل الله تعالی فرجه الشريف بیان داشته است؛ باب آخر کتاب را به امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف اختصاص داده و در آنجا نظرات خود را در باره آن حضرت بیان داشته است.

نکته مهم و قابل توجه در اندیشه این نویسنده، این است که در مورد شخص آن حضرت، به مانند شیعه معتقد است که ایشان فرزند امام عسکری عجل الله تعالی فرجه الشريف است و اکنون نیز در قید حیات است. (۲)

برای اثبات ظهور امام، احادیث متعددی را از منابع اهل سنت ذکر کرده و در پایان نیز به بررسی و ارزیابی برخی اشکالات درباره امام مهدی علیه السلام پرداخته و به تفصیل آنها را پاسخ داده است. نویسنده در توجیه حدیث "اسم ابیه اسم ابی" که برخی منابع اهل سنت آن را به نقل از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم ذکر کرده اند، توضیح مفصل و ارزشمندی را بیان داشته است.

دو. کنجی شافعی (م قرن هفتم ه. ق)

یکی از کتاب های خوبی که احادیث و مباحث مربوط به امام مهدی علیه السلام را با ترتیبی خاص و با ابواب و موضوعاتی منسجم ذکر کرده، کتاب «البیان فی اخبار صاحب الزمان» نوشته کنجی شافعی است.

نکته حایز اهمیت در این کتاب آن است که نویسنده با عنوانی که به آخرین باب داده - بر خلاف نظر بیشتر اهل سنت - امام مهدی علیه السلام را متولد شده می داند و معتقد است که وی دارای حیات است. وی در ابتدای باب ۲۵ می نویسد:

«هیچ امتناعی در بقاء مهدی وجود ندارد؛ به دلیل اینکه عیسی و الیاس و خضر علیهم السلام که از اولیای خداوند می باشند، زنده اند و دجال و ابلیس که از دشمنان خداوند هستند نیز زنده اند و زنده بودن اینها به وسیله قرآن و سنت اثبات شده. آن گاه که بر این موضوع اتفاق کرده اند، زنده بودن مهدی را انکار کرده اند. پس بعد از این به سخن هیچ عاقلی توجه نمی شود، اگر بخواهد باقی بودن مهدی را انکار نماید.» (۴)

سه. اسماعیل بن کثیر (م ۷۷۴ ه. ق)

وی در کتاب «النهاية فی الفتن و الملاحم» فصل ویژه ای برای امام مهدی علیه السلام گشوده و ضمن توضیحاتی درباره ایشان، احادیث و روایات زیادی را نقل کرده و در پاره ای از موارد به توضیح آنها نیز پرداخته است. وی عنوان این فصل را چنین ذکر کرده: «فصل فی ذکر المهدی الذی یکون فی آخر الزمان».

وی تصریح می کند که مهدی موعود علیه السلام از ذریه رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم و از فرزندان فاطمه علیها السلام می باشد. (۵)

نویسنده بعد از ذکر برخی از احادیث، درباره سند آنها به قضاوت نشسته و در چند مورد، اسناد این روایات را صحیح و یا حسن دانسته است. (۶)

چهار. سعد الدین تفتازانی (م ۷۹۳ ه. ق)

وی در مبحث امامت کتاب «شرح المقاصد» که آخرین بخش این کتاب است، موضوع ظهور امام مهدی علیه السلام را مورد توجه قرار داده، می نویسد:

«روایات صحیحی که در مورد ظهور پیشوایی از نسل فاطمه علیها السلام آمده و چنین دلالت دارد که آن حضرت، دنیا را پر از عدل و داد خواهد کرد، پس از پر شدنش از ظلم و ستم...» (۷) وی در ادامه، ظهور امام علیه السلام را از جمله نشانه های قیامت بر شمرده و مجدداً بر صحت اخبار مهدویت تأکید ورزیده؛ هر چند آنها را احادیث احاد دانسته است. (۸)

البته نگاهی نقادانه به نگرش شیعه به مهدویت دارد و زنده بودن امام مهدی علیه السلام را امری بعید دانسته (۹) و ظاهراً مهم ترین دلیل وی در این مطلب، همین استبعاد حیات حضرت می باشد که معلوم است استبعاد تنها، نمی تواند دلیل قانع کننده و درستی باشد؛ چون واضح است که اگر با استبعاد تنها بشود موضوعی را منکر شد، بسیاری از مباحث و مسایل به راحتی قابل انکار خواهد بود.

پنج. جلال الدین سیوطی

(م ۹۱۱ ه. ق)

وی که از نویسندگان برجسته اهل سنت در زمینه های گوناگون حدیثی، تفسیری و علوم قرآنی است، تألیف مستقلی درباره امام علیه السلام دارد با نام «العرف الوری فی اخبار المهدی» و در آن صدها حدیث را از منابع متعدد و مختلف اهل سنت جمع آوری کرده است و این کار، نشان از توجه جدی وی به این موضوع دارد. نویسنده که بیشتر به نقل احادیث اکتفا کرده و به ندرت توضیحاتی درباره آنها ذکر کرده است، در پایان، فصلی را گشوده و در آن چهار نکته مهم را یادآوری کرده که عبارت است از:

مهدی علیه السلام یکی از خلفای دوازده گانه ای است که در حدیث جابری سمره ذکر شده؛ مهدی علیه السلام نمی تواند از فرزندان عباس بن عبدالمطلب باشد؛ سند حدیث "لَا مَهْدِيَّ إِلَّا عَيْسَى بْنُ مَرْيَمَ" ضعیف است؛ چون با نقل متواتری که گویای ظهور مهدی علیه السلام است، و اینکه وی از فرزندان رسول خدا صلی الله علیه و آله می باشد و عیسی پشت سر او نماز خواهد خواند، متعارض است؛ آنچه نقل شده که مهدی علیه السلام از مغرب ظهور خواهد کرد، هیچ پایه و دلیلی ندارد. (۱۰) علاوه بر آنچه که وی در این اثر نقل کرده، در برخی دیگر از آثارش، همانند: «الجامع الصغير» احادیثی را در باره امام مهدی علیه السلام ذکر کرده است. (۱۱)

شش. ابن حجر هیتمی (م ۹۷۴ ه. ق)

وی در کتاب «الصواعق المحرقة» در ذیل آیه ۱۲ که در فضایل اهل بیت علیهم السلام نقل کرده، روایات مربوط به امام مهدی علیه السلام را با تفصیل زیادی از منابع متعدد اهل سنت آورده است و در ادامه می نویسد:

«قول بهتری است که خروج امام مهدی علیه السلام پیش از ظهور عیسی علیه السلام می باشد؛ ولی برخی نیز گفته اند: بعد از آن می باشد. ابوالحسن آبری (۱۲) می گوید: روایات ظهور مهدی علیه السلام که از رسول خدا صلی الله علیه و آله نقل شده و متواتر و مستفیض هستند، دلالت دارند که وی از اهل بیت پیامبر صلی الله علیه و آله است و زمین را پیر از داد می کند و به همراه عیسی علیه السلام خروج می نماید و او را در کشتن دجال در درب «لد» (۱۳) در سرزمین فلسطین یاری می رساند و او امام این امت خواهد شد و عیسی علیه السلام پشت سر او به نماز می ایستد.» (۱۴)

وی در شرح حال ابی القاسم محمد الحجة می گوید: «سن وی هنگام وفات پدر، پنج سال بوده که خداوند در این سن به وی حکمت عطا کرد.» (۱۵) با اینکه سخن وی صراحت در تولد پسر امام عسکری علیه السلام دارد، اما در ادامه و نیز در جایی دیگر، شدیداً بر شیعیان تاخته است که چرا آنان مهدی موعود علیه السلام را همان فرزند امام عسکری علیه السلام دانسته اند.

هیتمی در جایی دیگر و در پاسخ به پرسشی در مورد اعتقاد به يك مدعی مهدویت و نیز سؤال در باره حکم منکران امام مهدی علیه السلام چنین نوشته است: «اعتقاد این گروه (معتقدان به مهدی بودن آن شخص) باطل و زشت است و بدعتی فاحش و گمراهی حتمی می باشد و اما انکار مهدی علیه السلام اگر به خاطر انکار سنت باشد، حکم کفر و ارتداد آنان باید صادر شود و کشته شوند و اگر این انکار، نه به خاطر انکار سنت، بلکه صرف دشمنی با بزرگان اسلامی باشد، پس تعزیر آنان لازم است.» (۱۶)

ضمناً وی کتابی مستقل در باره امام مهدی علیه السلام به رشته تحریر در آورده با نام «القول المختصر فی علامات المهدی المنتظر» و در باب اول به بیان نشانه ها و خصوصیات آن که برای امام مهدی علیه السلام در روایات آمده، اختصاص یافته است و در این قسمت، با استناد به احادیث، ۶۳ عنوان را یاد آور شده است. در باب دوم روایات و احادیثی را که از صحابه ذکر شده، نقل کرده و در آن ۳۹ حدیث را آورده است. در باب سوم آنچه که از تابعین در باره امام علیه السلام نقل شده، آورده که جمع آنها ۵۶ حدیث است و در خاتمه کتاب، مباحث مختلفی از قبیل خروج امام علیه السلام پیش از آمدن عیسی علیه السلام، علامات نزول عیسی علیه السلام، خروج یاجوج و ماجوج، و نیز خروج دابة الارض را با تکیه بر احادیث و گفته های علما ذکر کرده است.

افزون بر این چند مورد که از میان علمای شافعی مذهب ذکر شد، شمار زیادی از دانشمندان شافعی، در باره امام مهدی علیه السلام با صراحت اظهار نظر کرده اند و برخی حتی تألیف مستقل و ویژه ای در این مورد به سامان رسانده اند که به جهت رعایت اختصار تنها نام چند نفر از آنها برده می شود:

۱. مناوی (م ۱۰۳۳ ه. ق) در کتاب «فیض القدير»؛

۲. محمد رسول برزنجی (م ۱۱۰۳ ه. ق) در کتاب «الاساعة لاشراط الساعة»؛

۳. محمد الصبان (م ۱۳۰۷ ه. ق) در کتاب «اسعاف الراغبین و ابراز الوهم المکنون من کلام ابن خلدون».

ب. دانشمندان حنبلی

یک. امام احمد بن حنبل (م ۲۴۱ ه. ق)

وی رئیس فرقه حنبلی‌ها است و نویسنده یکی از گسترده‌ترین و کهن‌ترین جوامع حدیثی اهل سنت نیز به شمار می‌رود. وی در این مجموعه حدیثی، احادیث مختلف و متعددی را درباره امام مهدی علیه السلام ذکر کرده است. یکی از فضایی محترم حوزه علمیه قم در اقدامی شایسته، احادیث مربوط به امام مهدی علیه السلام را که در این کتاب حدیثی آمده، جمع‌آوری کرده و با نام «احادیث المهدی علیه السلام من مسند احمد بن حنبل» به چاپ رسانده است. (۱۷)

در این کتاب، ۱۳۶ حدیث از مسند احمد استخراج شده و طی چند بخش تنظیم گردیده است که در بردارنده موضوعات متعدد و مختلفی درباره امام است؛ از نشانه‌های ظهور آن حضرت تا ظهور و وضعیت عصر ظهور و... ممکن است گفته شود: چون احمد بن حنبل درباره این احادیث قضاوت خاص نداشته است، پس ذکر این احادیث نمی‌تواند دلیلی برای اثبات دیدگاه و نظر او در این باره باشد؛ ولی در جواب باید گفت: ثبت این تعداد زیاد از احادیث در این جامع حدیثی کهن، حتماً نشان از پذیرش و اعتماد نویسنده بر این احادیث دارد و چنین اهمیتی از سوی وی حکایت از مقبولیت محتوای آنها نزد وی دارد. بنابراین، مهم‌ترین شخصیت فرقه حنبلی که در موضوع مهدویت دیدگاهش روشن و مشخص است، امام آنها یعنی احمد بن حنبل است.

دو. ابن قیم الجوزیه حنبلی (م ۷۵۱ ه. ق)

وی که از نویسندگان سرشناس و معروف اهل تسنن است، فصل پنجاهم کتاب «المنار المنیف فی الصحیح والضعیف» را به مباحث مربوط به امام اختصاص داده (۱۸) و در رد حدیث جعلی «لَا مَهْدِي إِلَّا عَيْسَى بْنُ مَرْيَمَ» (۱۹) مهدی جز عیسی وجود ندارد. مطالب مختلفی را ذکر کرده و از قول برخی از دانشمندان اهل سنت، از جمله احمد بن الحسین آبری تواتر روایات نبوی را در باره امام مهدی علیه السلام یاد آور می‌شود و می‌گوید: «تواتر در این باره وجود دارد که آن حضرت از اهل بیت رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم است و عیسی علیه السلام به هنگام ظهور وی، خواهد آمد و در نماز به او اقتدا خواهد کرد.» (۲۰) وی در ادامه، برای تأکید گفته آبری، روایات متعددی را از منابع اهل سنت ذکر کرده و هنگام تقسیم بندی این احادیث، تصریح دارد که اینها چهار دسته هستند: صحیح، حسن، غریب و موضوع. و به این ترتیب، تعدادی از احادیث امام مهدی علیه السلام را صحیح و حسن دانسته و آنها را دارای حجیت و قابل برای استدلال معرفی کرده است.

سه. یحیی بن محمد حنبلی

(م قرن دهم ه. ق)

وی در پاسخ به پرسشی در مورد معتقدان به يك مدعی مهدویت و نیز درباره منکران اصل مهدویت چنین نوشته است:

«الحمد لله اللهم اهدنا لما اختلف فيه الحق باذنك! عقیده مذکور بدون شك، باطل است؛ چون مستلزم مخالفت و رد احادیث صحیحی است که از پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم رسیده و پیامبر صلی الله علیه و آله و سلم در این احادیث از ظهور مهدی علیه السلام در آخر الزمان خبر داده و ویژگی‌های شخصی مهدی علیه السلام و حوادث زمان ظهور را یاد کرده است.

یکی از علایم مهم ظهور مهدی علیه السلام که کسی نمی‌تواند ادعا کند که واقع شده است، فرود آمدن حضرت عیسی علیه السلام از آسمان و قرار گرفتن او در کنار مهدی علیه السلام و نمازگزاردن او پشت سر آن حضرت و همین‌طور خروج دجال و کشته شدن او می‌باشد... و کسی که مهدی موعود علیه السلام را تکذیب کند، رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به کفر او خبر داده است...» (۲۱)

ج. عالمان حنفی و مهدویت

تعدادی از عالمان و نویسندگان حنفی مذهب درباره مهدویت، نوشته‌ها و آثار خوب و ارزشمندی را از خود بر جای گذاشته‌اند. در پاره‌ای از موارد، علاوه بر اصل اعتقاد به ظهور امام، به مانند شیعه به زنده بودن وی نیز معتقدند و اینک دیدگاه چند نفر از دانشمندان حنفی مذهب در پی می‌آید:

یک. ابن جوزی (م ۶۵۰ ه. ق)

وی در کتاب معروفش، «تذکره خواص الامة فی خصایص الائمة»^۱، فصلی جداگانه به امام مهدی علیه السلام اختصاص داده و مباحث مختلفی در این باره نگاشته است. او روایاتی از منابع اهل سنت ذکر می‌کند که در آنها موضوعات مربوط به امام مهدی علیه السلام مطرح شده است. ابن جوزی سپس به دیدگاه امامیه در باره زنده بودن امام مهدی علیه السلام پرداخته و برخی دلایل شیعیان در این باره را یاد آور شده است. (۲۲) از نوشته ابن جوزی چنین بر می‌آید که وی اعتقاد شیعه را در باره امام مهدی علیه السلام پذیرفته و آن را منطقی و قابل قبول دانسته است.

دو. ابن طولون دمشقی (م ۹۳۵ ه. ق)

وی که در حدیث، فقه و تاریخ صاحب نظر و در بسیاری از موضوعات دارای آثار و نوشته‌هایی بوده، کتابی با نام «الائمة الاشاعة» دارد که و در آن به بحث درباره امام مهدی علیه السلام پرداخته است. در این اثر، بیشتر عقاید و اندیشه‌های شیعه در مورد ولادت امام مهدی علیه السلام و زنده بودن آن حضرت را نوشته است و هر چند با صراحت این عقاید را نپذیرفته، ولی از لابه لای نوشته وی چنین بر می‌آید که تمایل به قبول آنها دارد و البته اظهار نظر صریح را به کتاب دیگرش با نام «الهدی الی ماورد فی المهدی» موکول کرده و ظاهراً از این نوشته هم اثری باقی نمانده است.

سه. عبد الوهاب شعرانی (م ۹۷۳ ه. ق)

وی در باب ۵۶ کتاب «الیواقیت و الجواهر» نشانه‌های قیامت را که در احادیث آمده، ذکر کرده که از جمله آنها، خروج امام مهدی علیه السلام می‌باشد. نکته قابل توجهی که وجود دارد، این است که وی با وجود حنفی بودن، به مانند شیعه معتقد است امام مهدی علیه السلام فرزند امام عسکری علیه السلام است و اکنون زنده و در قید حیات می‌باشد و تا زمان ظهور عیسی علیه السلام نیز زنده خواهد ماند. وی نه تنها آمدن و ظهور امام مهدی علیه السلام را در آخر الزمان از جمله موارد حتمی بر شمرده است، بلکه تولد آن حضرت و حیات ایشان را تا زمان ظهور قبول دارد و از این جهت، اندیشه و عقیده وی بسیار نزدیک به عقیده شیعه می‌باشد.

چهار. ابو السرور حنفی (م قرن دهم ه. ق)

وی که مفتی حنفی‌ها در شهر مکه بوده، در پاسخ به استفتائاتی که جماعتی از مسلمانان هند از علمای آن زمان مکه کرده‌اند و از آنان خواسته‌اند که نظرشان

را در مورد اعتقاد به يك مدعی مهدویت و نیز منکران مهدویت بنویسند، چنین گفته است:

«اعتقاد این طایفه زشت کردار باطل است و پوچ. باید با عقیده باطل و پیروان آن به سختی مبارزه کرد و این فکر یاوه را از مغز آنان در آورد؛ چون این عقیده مخالف است با احادیث صحیح و سنن صریح و متواتری که به وسیله راویان بسیار و اخبار فراوان رسیده است و آن احادیث و سنن همه می‌گویند که مهدی علیه السلام که در آخر الزمان خروج می‌کند، همراه عیسی علیه السلام خواهد آمد و با کمک او، دجال را خواهد کشت. برای ظهور او، علامت‌هایی است، از جمله: خروج سفیانی و گرفته شدن ماه و خورشید در ماه رمضان بر خلاف معمول.» (۲۳)

از این گفته به خوبی نگاه مذهب حنفی به موضوع امام مهدی علیه السلام آشکار می‌شود و معلوم می‌گردد که نه تنها آنان این فکر را قبول دارند، بلکه آن را مضمون احادیث صحیح و متواتر می‌دانند و این نکته بسیار مهمی می‌باشد.

پنج. سلیمان بن ابراهیم

قندروزی (م ۱۲۹۴ ه. ق)

وی که متولد بلخ می‌باشد، بیشتر تحصیلاتش را در همان دیار سپری کرد و ادامه تحصیلات را در بخارا گذراند. بعد از آن به تصوف و عرفان نیز روی آورد و از بزرگان صوفیه شد. بدین شکل، هم در مباحث نقلی و هم طریقی صاحب مقاماتی گردید.

البته نویسنده در تفسیر آیه ۳۳ سوره توبه، در کتاب تفسیرش، مضمون آن آیه را که وعده خداوند بر غلبه دین اسلام است، بنا بر قولی منطبق بر عصر و زمان امام مهدی علیه السلام دانسته است. (۲۷)

دو. ابن صباغ مالکی

(م ۸۵۵ ه. ق) وی که از بزرگان فرقه مالکی در عصر و زمان خود بوده است، کتابی با نام «فصول المهمة فی معرفة احوال الائمة علیهم السلام» نگاشته که انگیزه تألیف آن را بیان شرح حال و مقامات ائمه دوازده گانه علیهم السلام معرفی کرده است و این نوشته را بنا بر درخواست برخی از معاصران خود به سامان رسانده است. (۲۸)

وی در فصل دوازدهم این کتاب، شرح حال و خصوصیات امام مهدی علیه السلام را ذکر کرده و در آن، مباحث مختلف و احادیث گوناگونی در باره امام مهدی علیه السلام آورده است. وعده رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم به ظهور آن حضرت را مورد اثبات قرار داده و از نسب آن بزرگوار سخن گفته است.

نکته قابل توجه در نوشته های این نویسنده آن است که به مانند برخی دیگر از عالمان اهل سنت، معتقد به ولادت امام مهدی علیه السلام است و بر این باور است که آن حضرت اکنون زنده و در قید حیات می باشد. (۲۹)

او کتاب «ینابیع المودة» را در مناقب و فضایل اهل بیت علیهم السلام نگاشته است و بخش عمده ای از آن را به مباحث مربوط به امام مهدی علیه السلام اختصاص داده و آیات تفسیر و تأویل شده در باره آن حضرت را ذکر کرده و نیز روایاتی که در مورد ایشان نقل شده، از منابع مختلف آورده است. از مجموع نوشته های وی چنین بر می آید که نویسنده درباره امام مهدی علیه السلام همانند شیعه می اندیشد و معتقد به ولادت و زنده بودن آن حضرت است.

شش. ابوالبرکات آلوسی (م ۱۳۷۱ ه. ق)

وی در کتاب «غایة المواعظ» در بخش شمارش نشانه های برپایی قیامت - به مانند برخی دیگر از دانشمندان اهل سنت - ظهور امام مهدی علیه السلام را از جمله این نشانه ها دانسته و گفته است که قول صحیح تر نزد بیشتر عالمان و دانشمندان، ظهور و خروج امام مهدی علیه السلام است.

وی از قول ابن حجر هیتمی در «الصواعق المحرقة» نقل می کند که آیه «وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِّلسَّاعَةِ» (۲۴) در مورد امام مهدی علیه السلام نازل شده است. آن گاه در ادامه می گوید که در باره آمدن امام مهدی علیه السلام، احادیث و اخبار متعددی وارد شده و به همین مناسبت، تعدادی از این احادیث را ذکر کرده است. در باره سیر حکومتی که امام خواهد داشت، بحثهایی را مطرح کرده و نظرات عالمان معروف را مورد اشاره قرار داده است. وی در پایان، با اشاره به اعتقاد شیعه در مورد زنده بودن امام، این باور را مردود دانسته و آن را انکار می کند؛ البته دلیل خاصی برای این کار ارائه نکرده است. (۲۵)

د. امام مهدی علیه السلام در نگاه مالکیان

همانند دیگر عالمان مذاهب اسلامی، علمای فرقه مالکی باور به ظهور و فرج امام مهدی علیه السلام را یکی از اعتقادات خود دانسته و بر آن تأکید ورزیده اند. این واقعیت در نوشته ها و آثار آنان کاملاً مشهود و واضح است. در دوره های مختلف، تصریح بر این عقیده در لابه لای کتاب ها و نوشته های آنها دیده می شود. اینک از باب نمونه به گزارشی از نوشته ها و گفته های برخی از دانشمندان برجسته این فرقه پرداخته می شود:

یک. قرطبی مالکی (م ۶۷۱ ه. ق)

او که از جمله عالمان و نویسندگان معروف و شناخته شده اهل سنت است، آثار علمی و مشهوری از خود بر جای گذاشته که مهم ترین آنها تفسیر «الجامع لاحکام القرآن» است. وی در کتاب دیگرش با نام «التذکرة فی احوال الموتی و امور الآخرة» ابواب و فصولی را به بحث در باره امام مهدی علیه السلام اختصاص داده و با بیان احادیث متعددی از منابع اهل سنت، این موضوع را دنبال کرده و در توضیح برخی از این احادیث، مطالبی را در مورد امام مهدی علیه السلام بیان داشته است. (۲۶)

سه. محمد بن محمد بن الخطاب المالکی (م قرن دهم ه. ق)

وی در پاسخ به پرسشی درباره معتقدان به میتی که مدعی مهدویت بوده و نیز راجع به منکران مهدویت گفته است: «عقیده طایفه یاد شده، درباره آن میت در گذشته که او مهدی موعود است و باید در آخر الزمان ظهور کند، باطل و پوچ است؛ به سبب احادیث صحیحی که دلالت دارد بر وجود مهدی عجل الله فرجه و خروج او و نیز حوادثی که در آستانه ظهور او اتفاق خواهد افتاد، همانند: ظهور سفیانی، فرو رفتن وی و لشکرش در زمین منطقه بیداء، کسوف خورشید در نیمه ماه رمضان و خسوف ماه در اول آن... و نیز به سبب احادیثی که دلالت دارند بر اینکه مهدی عجل الله فرجه فرمانروای زمین خواهد شد و دجال، در روزگار وی ظهور خواهد کرد و دیگر علامات که هیچ کدام در دوره این شخص مرده ای که بدان اشاره شد، تحقق نیافته است.»

چهار. شیخ محمد الصبان (م ۱۳۰۷ ه. ق)

وی در کتاب «اسعاف الراغبین» فصلی را به بحث درباره امام مهدی عجل الله فرجه، نسب ایشان و محل ظهور و نیز نشانه های خروج حضرت بیان داشته است. علاوه بر روایاتی که در این باره ذکر کرده، مطالب مختلفی در تایید این موضوع از بزرگانی چون محی الدین عربی و شعرانی نقل می کند. عربی در جمع بین روایاتی که امام مهدی عجل الله فرجه را از نسل امام حسین عجل الله فرجه دانسته و روایاتی که آن حضرت را از نسل امام حسن عجل الله فرجه می داند، مطالب متنوعی را بیان داشته است. (۳۰)

پنج. محمد بن جعفر بن ادریس الکتانی المالکی (م ۱۳۴۵ ه. ق)

در کتاب «نظم المتناثر من الحدیث المتواتر» که در آن احادیث متواتر را جمع آوری کرده، روایات مربوط به امام مهدی عجل الله فرجه را از جمله آنها دانسته و با استناد به سخنان و گفته های دانشمندان معروف و شناخته شده اهل سنت، بر تواتر این احادیث پای می فشارد و معتقد است که آمدن و ظهور امام مهدی عجل الله فرجه بر اساس این احادیث و نیز وعده هایی که در آنها داده شده است، از ضروریات موارد حتمی می باشد. (۳۱)

پی نوشت:

۱. برای روشن شدن بیشتر موضوع مراجعه شود به: ضحی الاسلام، احمد امین، مصر، مکتبه الاسره، ج ۳، ص ۲۴۳؛ ذهنیت مستشرقین، عبدالحسین فخار، نشر آفاق، چاپ سوم، ص ۵۹.
۲. مطالب السؤل فی مناقب آل الرسول، صص ۱۵۱ - ۱۶۲.
۳. البیان فی اخبار صاحب الزمان، مقدمه.
۴. همان، ص ۹۷.
۵. همان، ص ۲۸.
۷. شرح المقاصد، ص ۳۱۲.
۹. همان، ص ۳۱۳.
۱۱. الجامع الصغیر، صص ۵۵۲ و ۵۵۳.
۱۲. محمد بن حسین بن ابراهیم آبری است که پیشوا، حافظ و محدث بود و در مناقب شافعی کتاب دارد و در سال ۳۶۳ ه. ق وفات نموده است. (به نقل از: سیر اعلام النبلاء، ج ۱۶، ص ۲۹۹).
۱۳. لَدَبا ضمه و تشدید، جمع الدروستایی است نزدیک بیت المقدس از نواحی فلسطین که عیسی علیه السلام در درب آن دجال را خواهد کشت. (نقل از: مراصد الاطلاع، بغدادی، بیروت، دار المعرفه، ج ۳، ص ۱۲۰۲).
۱۴. الصواعق المحرقة، ص ۱۶۷. ۱۵. همان، ص ۲۰۸.

۱۶. به نقل از: البرهان فی علامات مهدی آخر الزمان، ج ۲، ص ۸۷۲ و ۸۷۳.
۱۷. احادیث المهدی (ع) من مسند احمد بن حنبل، سید محمد جواد حسینی جلالی، قم، انتشارات اسلامی، پنجم، ۱۴۰۹ ه. ق.
۱۸. المنار المنیف فی الصحیح و الضعیف، شمس الدین بن تیم جوزیه، ص ۱۴۱.
۱۹. همان، ۲۰. همان، ص ۱۴۲ و ۱۴۳.
۲۱. به نقل از: البرهان فی علامات صاحب الزمان، ج ۲، ص ۸۷۵ و ۸۷۶.
۲۲. تذکره الخواص، ابن جوزی، ص ۳۲۵.
۲۳. الاثمه الاثنی عشر، به نقل از: الامام المهدی عند اهل السنه، ج ۱، ص ۴۰۳ و ۴۰۵.
۲۴. به نقل از: البرهان فی علامات صاحب الزمان، ج ۲، ص ۸۷۴.
۲۵. ینابیع الموده، صص ۵۳۶ - ۵۷۲.
۲۶. زخرف / ۶۱.
۲۷. به نقل از: الامام المهدی عند اهل السنه، ج ۲، صص ۱۵۷ - ۱۶۱.
۲۸. التذکره فی احوال الموتی و امور الآخرة، ج ۲، ص ۸۷۵.
۲۹. نظم المتناثر من الحدیث المتواتر، کتانی، چاپ فاس، صص ۱۴۴ - ۱۴۶.
۳۰. حاشیه مشارق الانوار، ص ۱۱۴، به نقل از: الامام المهدی (ع) عند اهل السنه، ج ۲، صص ۲۸ - ۴۰.
۳۱. نظم المتناثر من الحدیث المتواتر، کتانی، چاپ فاس، صص ۱۴۴ - ۱۴۶.

آیا در میان اهل سنت کسی هست که مثل شیعه معتقد به تولد امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف باشد، یا همه می گویند هنوز متولد نشده است؟

مرحوم «شیخ نجم الدین عسکری» در جلد اول کتاب خویش (۱). المهدی الموعود المنتظر عند اهل السنة، ج ۱، ص ۲۲۰) نام چهل تن از علما و دانشمندان اهل سنت را آورده است که همگی آنان به ولادت حضرت اعتراف نموده اند. علامه معاصر (آیت الله العظمی صافی) نیز در کتاب «منتخب الاثر» نام و نشان گروه دیگری را آورده که همگی به ولادت امام، تصریح می کنند. در اینجا برای رعایت اختصار برخی از منابع اهل سنت را از این دو کتاب ترسیم می کنیم. برای نمونه:

- یک. **محمد بن طلحه حلبی شافعی:** ضمن برشمردن نام ها والقاب آن حضرت می نویسد: (او در شهر تاریخی سامرا، دیده به جهان گشود...). (مطلب السؤل فی مناقب آل الرسول، ص ۸۸، چاپ ایران در سال ۱۲۸۷)
 - دو. **محمد بن یوسف کنجی شافعی:** می نویسد: (حضرت فرزند جناب حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف است. آن وجود گرانمایه، زنده و در اوج سلامت از زمان غیبت خویش تا کنون در این جهان زندگی می کند...). (البیان فی اخبار صاحب الزمان، ص ۳۳۶)
 - سه. **(محمد بن احمد مالکی) معروف به (ابن صباغ):** در کتابش می نویسد: (ابوالقاسم، محمد، حجت، فرزند حضرت عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف است. او در شهر سامرا و در نیمه شعبان ۲۵۵ هجری دیده به جهان گشود). (الفصول المهمه، ص ۲۷۳)
 - چهار. **سبط ابن جوزی:** او در مورد فرزندان عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف در بخشی تحت عنوان (فصل فی ذکر الحجة المهدی) می نویسد: (او نام بلند آوازه اش محمد، فرزند حسن عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف است و کنیه اش ابوالقاسم می باشد. او را خلف الحجة، صاحب الزمان، القائم المنتظر نیز خوانده اند و آن حضرت آخرین امامان است...). (تذکره الخواص، چاپ جدید، ص ۳۶۳ و چاپ قدیم، ص ۸۸)
 - پنج. **ابن حجر عسقلانی:** وی می نویسد: (او جز فرزندش ابوالقاسم محمد الحجة، فرزندی به یادگار نهاد و فرزند گرانمایه اش، به هنگامه شهادت پدر، پنج ساله بود، اما خداوند حکمت و بینشی ژرف و اعجاز آمیز به او ارزانی فرمود...). (الصواعق المحرقة، ص ۱۲۷، چاپ مصر، ۱۳۰۸ هجری)
 - شش. **شیراوی شافعی:** او در کتاب خویش می نویسد: (امام یازدهم، که به لقب عسکری معروف است و او را شرافت همین بس که امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از فرزندان گرانمایه اوست...). (الاتحاف بحب الاشراف، ص ۱۷۸)
 - هفت. **عبدالوهاب شعرانی:** وی می نویسد. (امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف از فرزندان امام عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف است و در پانزدهم شعبان سال ۲۵۵ بدینا آمده و او زنده و باقی است...). (الیواقیت والجواهر، ج ۲، ص ۱۴۳ چاپ مصر)
 - هشت. **سلیمان قندوزی حنفی:** او در کتاب خویش می نویسد: (این روایت و این گزارش از دیدگاه علما و شخصیت‌های مورد اعتماد اسلامی، محقق و مسلم است که ولادت (قائم آل محمد) پانزدهم شعبان به سال ۲۵۵ هجری رخ داد و آن حضرت در شهر تاریخی سامرا و در حیات پدرش دیده به جهان گشود). (ینایع الموده، ص ۴۴۹ - ۴۵۲، چاپ ایران)
 - نه. **شبلینجی شافعی:** وی می نویسد: (رحلت حضرت عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف روز جمعه هشتم ربیع الاول به سال ۲۶۰ هجری بود و از خود، فرزندی گرانمایه بر جای نهاد که نام او را محمد نهاده بود). (نور الابصار، ص ۱۸۵)
 - ده. **ابن خلکان:** او در کتاب خود پیرامون امام عصر عجل الله تعالی فرجه الشریف می نویسد: (... هنگامی که پدرش جهان را بدورد گفت، آن حضرت پنج ساله بود و مادرش نرجس نام داشت...). (وفیات الاعیان، ج ۴، ص ۱۷۶)
 - یازده. **محمد امین بغدادی سویدی:** او می نویسد: (حضرت هنگامه رحلت پدر گرانمایه اش، پنج سال داشت). (۱۳)
 - دوازده. **ابی الوردی:** در تاریخ خود (۱۴) آورده است که (محمد، فرزند حضرت عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف در سال ۲۵۵ بدینا آمد...).
 - سیزده. **ذهبی:** در تاریخ الاسلام، دارد: «و اما ابنه محمد بن الحسن الذي يدعوه الرافضة القائم الخلف الحجة، فولد سنة ثمان وخمسين وقيل سنة ستة وخمسين» (تاریخ الاسلام، در صفحات ۲۵۱ تا ۲۶۰)
 - چهارده. **ابن اثیر جزری:** صاحب الكامل فی التاريخ، صراحت دارد بر ولادت امام زمان در سال ۲۵۵. (ج ۷، ص ۲۷۴)
- اینها شماری از منابعی است که همگی آنان به ولادت پیربرکت دوازدهمین امام نور حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، تصریح کرده و پانزدهم شعبان به سال ۲۵۵ هجری را بطور مشخص، سالروز ولادت نور شناخته اند و همگی پدر گرانمایه او را حضرت عسکری عجل الله تعالی فرجه الشریف عنوان ساخته اند. (آیت الله صافی در کتاب منتخب الاثر، ص ۳۲۰، نام ۶۵ نفر و محقق گرامی، فقیه ایمانی در کتاب خود مهدی منتظر در نهج البلاغه، ص ۲۳، نام ۱۰۲ نفر از بزرگان اهل سنت را که متذکر ولادت حضرت شده اند ذکر نموده اند.)

پرسش دوم: اشتراکات ما در مهدویت

در رابطه با اعتقاد به مهدویت چه وجوه اشتراکی بین شیعه و اهل سنت وجود دارد؟

در منابع روایی، شیعه و اهل سنت در مساله مهدویت و اصول کلی آن با هم اتفاق نظر دارند هرچند که در پاره ای از جزئیات اختلاف نظرهای وجود دارد. نقاط اشتراک شیعه و اهل سنت در رابطه با آموزه مهدویت، بسیار زیاد است، برخی از آنها عبارت است از:

- خسف بیداء

به عنوان نمونه در صحیح بخاری عایشه از پیامبر ﷺ نقل می‌کند: «لشکری به کعبه حمله می‌کند پس هنگامی که به سرزمین بیدا رسیدند زمین آنها را در خود فرو می‌برد.»

(صحیح بخاری، ج ۲، ص ۷۴۶، حدیث ۲۰۱۲)
در احادیث شیعه نیز جابر از امام محمد باقر علیه السلام درباره خسف بیداء نقل می‌کند:

«فینزل امیرجیش السفیانی فی بیدا فینادی من السماء یا بیدا ابیدی القوم فیخسف بهم»
(غیبت نعمانی، ص ۲۷۹، حدیث ۶۷)

- طلوع خورشید از مغرب

در مورد طلوع خورشید از مغرب که یکی دیگر از نشانه‌های ظهور است هر دو گروه اتفاق نظر دارند.

در صحیح بخاری ابوهریره از پیامبر ﷺ نقل می‌کند:

«قیامت برپا نمی‌شود تا اینکه خورشید از مغرب طلوع کند»
(صحیح بخاری، ج ۵، ص ۲۳۸۶، حدیث ۶۱۴۱)

الف. اعتقاد به اصل مهدویت و قیام امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

در روایات شیعه و سنی برواجب بودن اعتقاد به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تأکید شده و منکر این اعتقاد کافر شمرده می‌شود در حدیثی جابرین عبدالله از پیامبر ﷺ نقل می‌کند: «کسی که منکر خروج مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف است به آن چه خداوند نازل کرده کافر شده است» (الحاوی الفتاوی، ج ۲، ص ۸۳) علمای اهل تسنن نیز بر این امر تأکید می‌کنند. به عنوان نمونه احمد بن محمد بن صدیق می‌گوید: «ایمان به خروج مهدی واجب است و اعتقاد به او جهت تصدیق خبر پیامبر حتمی و ثابت است.» (ایزار الوهم المکنون، ص ۴۳۳)

همچنین شیخ ناصرالدین البانی که یکی از علمای معاصر اهل تسنن است می‌گوید: «همانا عقیده به خروج مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف عقیده ثابت و متواتر از پیامبر ﷺ است که ایمان به آن واجب است.....» (امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در احادیث شیعه و سنی، ص ۶۹)

ب. اهل بیت بودن امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف

اهل تسنن نیز مانند شیعه اعتقاد دارند که حضرت عجل الله تعالی فرجه الشریف از اهل بیت پیامبر ﷺ و از فرزندان حضرت فاطمه علیها السلام است «المهدی من عترتی من ولد فاطمه». (غیبت طوسی، ص ۱۸۵ و سنن ابی داود، ج ۴، ص ۱۰۷)

دو گروه بر هم نام بودن حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف با پیامبر اتفاق نظر دارند در سنن ابی داود که یکی از منابع معتبر سنی می‌باشد می‌نویسد. عبدالله از پیامبر نقل می‌کند: «دنیا به پایان نمی‌رسد تا اینکه مردی از اهل بیتم که هم نام من است برعرب حاکم شود.» (سنن ابی داود، ج ۴، ص ۱۰۶، حدیث ۴۲۸۲)

در منابع شیعه، هشام از امام صادق علیه السلام از پدرانیش از رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم نقل می‌کند: «قائم از فرزندان من است اسم او اسم من و کنیه او کنیه من است. و شمایل و خصوصیات او شمایل من و سنت و روش او همانند من است.» (کمال الدین، ج ۲، ص ۴۱، حدیث ۶)

ج. اشتراک در علایم ظهور

شیعه و اهل سنت در بر برخی نشانه‌های و علایم ظهور ایشان اتفاق نظر دارند.

پرسش سوم: صحت روایات مهدوی اگر مهدویت صحیح است، چرا در صحیح بخاری و صحیح مسلم از مهدویت حدیثی نیامده است؟

پاسخ اول: صحیح بخاری و صحیح مسلم، شامل تمام روایات صحاح اهل سنت نیست. آقای ابن حجر عسقلانی می نویسد: بخاری گفته است: «ما أدخلت فی کتاب الجامع إلا ما صح وترکت من الصحاح کی لا یطول الکتاب.» من، روایاتی را که در نزد من صحیح بود، در کتابم نیآورده ام تا کتابم طولانی و زیاد نشود. (تغلیق التعلیق لابن حجر، ج ۵، ص ۴۲۰)

پاسخ دوم: آقای حاکم نیشابوری - از شخصیت های برجسته اهل سنت - کتابی دارد به نام المستدرک علی الصحیحین و روایاتی را آورده و ثابت کرده که صحیح است و گفته: «صحیح علی شرط الشیخین»، «صحیح علی شرط بخاری»، «صحیح علی شرط مسلم». یعنی روایاتی که آورده بر مبنای رجالی بخاری و مسلم مطابق و صحیح بوده ولی مسلم و بخاری آن ها را نیآورده اند.

پاسخ سوم: آیا از شرائط صحت روایت، ورود در صحیح بخاری و صحیح مسلم است؟ شرط صحت روایت این است که راوی آن عادل باشد و ثقه باشد و... ولی از نظر اهل سنت نیز شرط معتبر بودن روایت، ورود در صحیح بخاری و صحیح نیست.

پاسخ چهارم: نمی توان ادعا کرد که کتاب صحیح بخاری و صحیح مسلم که اکنون در کتابخانه های مسلمانان است، همان کتابی است که آقای بخاری و مسلم نوشته اند و شواهدی وجود دارد که برخی روایات از جمله روایات مهدوی از آن حذف شده است.

بیش از ۷۰ کتاب از کتاب های اهل سنت این روایت را آورده اند که پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ فرمود:

المهدی حق وهو من ولد فاطمه.

بزرگان اهل سنت گفته اند که این روایت در صحیح بخاری و صحیح مسلم بوده است.

آقای ابن حجر هیثمی، می گوید: «قد أخرجہ مسلم حدیث «المهدی حق وهو من ولد فاطمه». آقای مسلم این روایت را در صحیح خود آورده است. (الصوائق المحرقة، در باب ۱۱، فصل اول، ص ۱۶۳)

آقای متقی هندی - که از علمای بزرگ اهل سنت است - نیز در کتاب کنز العمال می گوید:

آقای مسلم این روایت را در صحیح خود آورده است. (کنز العمال، ج ۱۴، ص ۲۶۴)

آقای شیخ محمد علی صبان، در کتابش (إسعاف الراغبین، ص ۱۴۵) و آقای حمزای مالکی، در کتاب مشارق الأنوار می گویند:

آقای مسلم این روایت را در صحیح خود آورده است. (کتاب مشارق الأنوار، ص ۱۱۲)

آیا آقایان متقی هندی و حمزای و محمد علی صبان و ابن حجر هیثمی دروغگو هستند؟ یا اگر راست می گویند که مسلم آن را در صحیح خود آورده است، پس کجاست؟

پاسخ پنجم: روایات متعددی داریم بر اینکه در صحیح بخاری و صحیح مسلم، روایات مربوط به مهدویت وجود دارد. بخاری از ابوهریره نقل می کند:

قال رسول اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ: کیف أنتم إذا نزل ابن مریم فیکم وإمامکم منکم؟ چه خواهید کرد وقتی که عیسی بن مریم از آسمان نازل شود و نماز جماعت بخواند و امام جماعتش از شما باشد؟ (صحیح بخاری، ج ۴، ص ۱۴۳؛ صحیح مسلم، ج ۱، ص ۹۴)

تمام شارحین صحیح بخاری و صحیح مسلم به اتفاق گفته اند مراد از: إمامکم منکم، حضرت مهدی عَلَيْهِ السَّلَام است. در فیض الباری فی شرح صحیح البخاری آمده است: «وهذا صریح أن مصداق الإمام فی الأحادیث هو المهدی.» (فیض الباری فی

شرح صحیح البخاری، ج ۴، ص ۴۴)

پرسش چهارم: امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف در قرآن چرا موضوع مهدویت با آنکه موضوعی اساسی است؛ در قرآن نیامده است؟

حدود ۲۵۰ آیه در قرآن کریم آمده است که شیعه وسنی آنها را به حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف تفسیر کرده اند.

در اینجا به عنوان نمونه چند آیه از قرآن کریم که در مورد مهدویت است؛ از کتب معتبر و از شخصیت های برجسته اهل سنت ذکر می شود:

آیه اول: سوره توبه، آیه ۳۳:

«هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ» این آیه اشاره دارد به زمان ظهور امام زمان عجل الله تعالی فرجه الشریف که غیر از دین اسلام، دین دیگری روی کره زمین باقی نخواهد ماند.

آقای امام قرطبی - که از مفسران بنام اهل سنت و از شخصیت های برجسته تفسیری است - می گوید: قال السدی: ذاک عند خروج المهدی، لا یبقی أحد إلا دخل فی الاسلام. (۱)

همین عبارت را آقای امام المشککین، فخر رازی در تفسیر کبیرش آورده است. (۲) و از بزرگان شیعه هم، مرحوم طبرسی رحمته الله علیه در مجمع البیان آورده است. (۳)

آیه دوم: سوره بقره، آیه ۱۱۴:

«لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ.» آقای طبری - که از مفسران بنام اهل سنت - در تفسیر این آیه نقل می کند:

کفار در دنیا ذلیل خواهند شد: «فإنهم إذا قام المهدی وفتحت القسطنطينية قتلهم، فذلک الخزی» زمانی که مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف قیام می کند و قسطنطنیه را فتح می کند، کفاری را که در برابر حکومت ایشان مقاومت می کنند را به ذلت و خواری می کشاند. (۴)

آقای ابن ابی حاتم - که از مفسران بنام اهل سنت است - می گوید:

«اما خزیههم فی الدنيا فإنه إذا قام المهدی.» مراد از خزی در دنیا، اشاره به قیام مهدی و تأسیس حکومت جهانی اسلامی و نابودی همه کفار دارد. (۵) همین تعبیر را آقای سیوطی در کتاب الدر المنثور (۶) و آقای قرطبی در تفسیرش آورده اند (۷)

آیه سوم: سوره زخرف، آیه ۶۱:

«وَإِنَّهُ لَعِلْمٌ لِّلسَاعَةِ فَلَاتَمْتَرَنَّ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا.»

مفسران بزرگ اهل سنت در تفاسیر خود گفته اند که مراد از: وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا؛ حضرت ولی عصر (ارواحنا لتراب مقدمه فداء) است. (۸)

بنابراین بزرگان اهل سنت، آیاتی از قرآن را آورده اند و تفسیر کرده اند به وجود و قیام مقدس حضرت ولی عصر (ارواحنا لتراب مقدمه فداء) و تأسیس حکومت جهانی اسلامی.

۱. تفسیر القرطبی، ج ۸، ص ۱۲۱

۲. تفسیر الرازی، ج ۱۶، ص ۴۰

۳. مجمع البیان، ج ۵، ص ۴۵

۴. جامع البیان لابن جریر الطبری، ج ۱، ص ۶۹۹

۵. تفسیر ابن ابی حاتم، ج ۱، ص ۲۱۱

۶. الدر المنثور، ج ۱، ص ۱۰۸

۷. الجامع لأحكام القرآن

(تفسیر القرطبی)، ج ۲، ص ۷۹

۸. معالم التنزیل (تفسیر بغوی)، ج ۴، ص

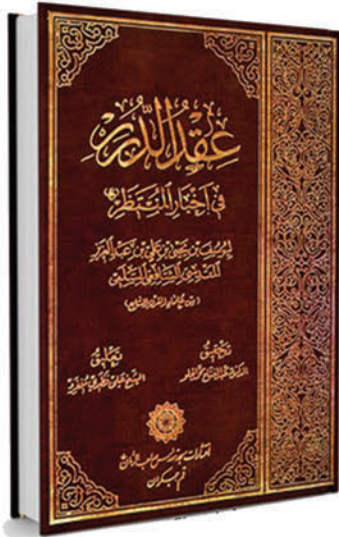
۴۴۴؛ تفسیر الکشاف الزمخشری، ج ۴، ص

۲۶؛ تفسیر کبیر فخر رازی، ج ۲۷، ص ۲۲۲؛

تفسیر قرطبی، ج ۱۶، ص ۱۰۵؛ تفسیر ابن

کثیر، ج ۴، ص ۱۴۲

معرفی کتاب

«عقد الدرر في أخبار المنتظر»

بدون شک بهترین کتاب اهل سنت درباره امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف، کتاب «عقد الدرر في اخبار المنتظر» از «یوسف بن یحیی مقدسی شافعی»، (م. ۶۸۵ق.) از عالمان اهل سنت در قرن هفتم هجری بوده است.

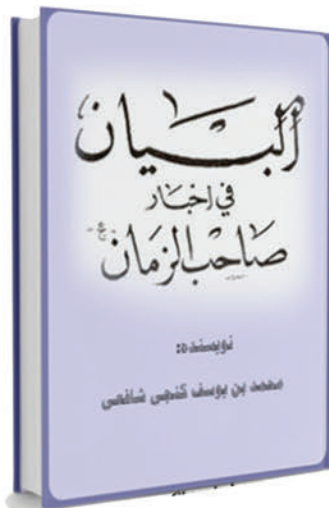
او در این کتاب به ۵۰۰ حدیث مرتبط با وجود مقدس حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف پرداخته و نسب و اجداد ایشان را مشخص نموده است که این امر بسیار درخور توجه و قابل تأمل می باشد.

جهت مطالعه کتاب کدرا اسکن و یا روی آن کلیک کنید

«البيان في اخبار صاحب الزمان (عجل الله تعالی فرجه الشريف)»

این کتاب اثر «محمد بن یوسف گنجی شافعی» (م. ۶۵۸ق.) از دانشمندان مورد اطمینان اهل سنت است که در آن، احادیث مختلفی در مورد حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف، نسب ایشان، مسأله «ولادت»، «غیبت» و «زنده بودن» امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف بیان شده است. گنجی شافعی، از برادران منصف اهل سنت در قرن هفتم هجری بود که متأسفانه عده‌ای از بیمار دلان، او را «رافضی» نامیدند؛ لقبی که مخالفان به «شیعه» اطلاق می‌کنند و این چنین بود که وی را به «قتل» و به فیض عظمای «شهادت» رساندند.

جهت مطالعه کتاب کدرا اسکن و یا روی آن کلیک کنید

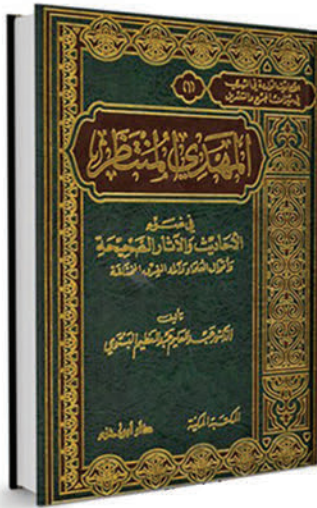

«البرهان في علامات مهدى آخر الزمان»

این اثر از «مُتقی هندی» (م. ۹۷۵ق.)، از عالمان مذهب تسنن است که در این اثر خویش، منصفانه به احادیث مهدویت پرداخته و حتی نسب حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشريف را نیز مشخص نموده است.

جهت مطالعه کتاب کدرا اسکن و یا روی آن کلیک کنید

«المهدی المنتظر فی ضوء الأحادیث والآثار الصحیحة»

پژوهشی تحلیلی - استدلالی از عبدالعظیم بستوی است که با هدف اثبات اندیشه مهدویت، حدود آن و گردآوری و جداسازی احادیث صحیح از ضعیف نوشته شده است. نویسنده معتقد است احادیث صحیح و متواتری درباره خروج امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و حکومت او پیش از قیامت وجود دارد، اما در عین حال بعضی از این احادیث را ضعیف می‌شمارد و در باب مهدویت نظر اهل سنت را معتبر می‌داند. برخی از مباحث کتاب عبارتند از: نزول مهدی و دجال؛ نظریات فرقه‌ها درباره مهدی؛ شبهات منکران امام مهدی.

جهت مطالعه کتاب کدرا اسکن و یا روی آن کلیک کنید

«الامام المهدی عند اهل السنه»

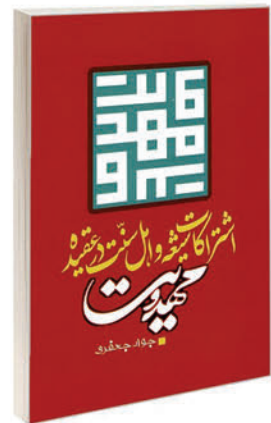
اثر مهدی فقیه ایمانی، به بررسی مجموعه‌ای از کتب اهل سنت در باب مهدویت پرداخته است. کتاب به زبان عربی و در دو جلد، در سال ۱۴۰۲ ق نوشته شده است. انگیزه مؤلف، اثبات مهدویت با بهره‌گیری از اعترافات و منابع و مآخذ مخالفین ذکر شده و برای سندیت بیشتر، عین مطلب آن‌ها را بدون حروف نگاری مجدد، آورده شده است. این کتاب در بردارنده شصت و هفت گفتار کوتاه از نگاه‌های علمای اهل سنت به ترتیب تقدم زمانی است و از عبدالرزاق بن همام صنعانی متوفای ۲۱۱ ق آغاز و به محمد بیومی مصری (معاصر) ختم شده است.

جهت مطالعه کتاب کدرا اسکن و یا روی آن کلیک کنید

«اشتراکات شیعه و اهل سنت در عقیده مهدویت»

این کتاب نوشته جواد جعفری، شامل سه فصل است. فصل اول، شخصیت شناسی امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف، فصل دوم، قیام امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف و فصل سوم، حکومت امام مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف. نویسنده در بخش پایانی کتاب از مطالب این سه فصل نتیجه می‌گیرد که احادیث فریقین در ارائه تصویر منجی آخرالزمان، شبیه یکدیگرند؛ به عبارت دیگر، احادیث شیعه و سنی در معرفی شخص امام موعود، بیان اوضاع زمان قیام و ارائه تصویر جهان در دوران حکومت ایشان، گویای حقیقتی واحد است.

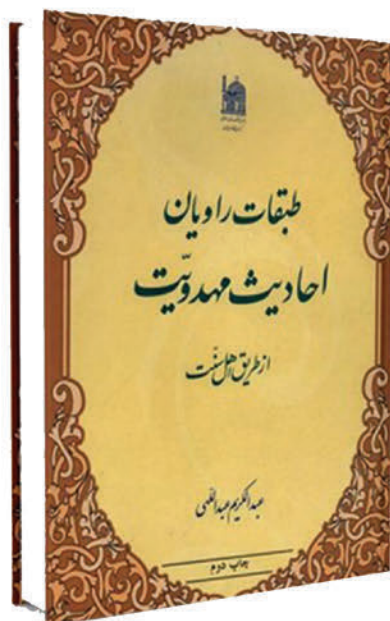

جهت مطالعه کتاب کدرا اسکن و یا روی آن کلیک کنید

«بررسی تطبیقی مهدویت در روایات شیعه و اهل سنت»

این اثر در چهار فصل به مطالعه تطبیقی مسئله مهدویت از نظر تاریخی، حدیثی و کلامی از دیدگاه شیعه و اهل تسنن پرداخته است. در آغاز، با نگاهی تاریخی به ثبت احادیث مربوط به مهدویت در کتاب‌های اسلامی پرداخته و آنگاه دیدگاه کلی مسلمانان درباره این احادیث را مورد کاوش قرار داده و طی دو فصل مجزا، بخش‌های مشترک و موارد اختلافی شیعه و اهل سنت درباره مهدویت را جداگانه ارزیابی و دیدگاه‌های برخی منتقدان این احادیث را تجزیه و تحلیل کرده است.

« طبقات راویان احادیث مهدویت از طریق اهل سنت »

این اثر فارسی از عبدالکریم عبداللهی، طبقه‌بندی جامعی است از راویان احادیث مهدویت از طریق اهل سنت. آنچه باعث اهمیت کتاب شده، بررسی میزان وثوق و اعتبار هر یک از راویان است که در پژوهش‌های دیگری از این دست مفید و راهنما خواهد بود. تنظیم احادیث براساس حروف الفبایی اسامی صحابه تنظیم شده است، نقل روایات از کتاب‌های روایی به ترتیب اهمیت، تاریخ نگارش و ترتیب موضوعی احادیث بوده است.

جهت مطالعه کتاب کدرا اسکن و یا روی آن کلیک کنید

« بررسی و تحلیل انتظار در اهل سنت (ظرفیت شناسی انتظار در میان اهل سنت) »

در این کتاب به «انتظار» در میان اهل سنت با دورویکرد منبع محور و باور محور توجه شده است. در رویکرد اول مقوله انتظار در منابع رصد می‌شود که آیا در کتب صحاح، مسانید، جوامع، اطراف و... احادیثی با واژه انتظار نقل شده است یا خیر، آیا نقل آنها به صورت عام است یا خاص؟ اما در رویکرد باور محور به جایگاه انتظار و کارکرد آن در میان اهل سنت توجه می‌شود که آیا مقوله انتظار جزء آموزه‌های اعتقادی اهل سنت است یا غیر اعتقادی، قلمرو و کارکرد آن در میان اهل سنت و نیز نقش اندیشمندان و عالمان اهل سنت در اشاعه صحیح فرهنگ انتظار چگونه است؟

بررسی و تحلیل انتظار در اهل سنت

ظرفیت‌شناسی انتظار در میان اهل سنت

حسین الهی نژاد

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسندگان

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
حمیدرضا.علیرضا قاسمی. مریم کاظمی زهرانی	آینده جهان (سیمای حکومت امام مهدی <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small> در منابع روایی مسلمین جهاد تبیین)
مریم اعظمیان	انتظار در آئینه آیات و روایات
شهناز اجاقی از کرمانشاه	گزاره های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت و نقش آن در تمدن نوین اسلامی
فاطمه فروغی مقدم	گزاره های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت
حبیب حسینی رجبی	بررسی نقش اعتقاد به ظهور منجی در آخرالزمان و تاثیر آن بر وحدت مسلمانان
بهزاد بکران	چالش های مهدویت در حکمرانی اسلامی
بهزاد بکران	بررسی نشانه های ظهور امام مهدی <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small>
بهزاد بکران	انقلاب اسلامی ایران و تاثیر مهدویت در تحقق آن
ترکمان عزیزی. محمدی زائر. محمدی زائر	بررسی نقش اعتقاد به ظهور منجی در آخرالزمان و تاثیر آن بر انسجام امت اسلامی و وحدت مسلمانان
محمد قاسمی	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
یونس ثموری	خانواده مهدوی از دیدگاه منابع و معارف فریقین
سعیدیه کلندر زهی	بررسی دیدگاه علمای معاصر اهل سنت و موضوع مهدویت و آخر زمان
علی شیبک	تبیین دلایل غیبت امام عصر و رسالت منتظران
بیژن بکران	گزاره های مشترک مهدوی میان فریقین
حسین علی عالمی فر	مهدویت در منابع فریقین با تمرکز بر اشتراکات
مرتضی سرگزی	شاخص های حکمرانی مهدوی
احسان جرجندی پور	وهابی ستیزی زمینه ساز تمدن مهدوی از منظر مذاهب اسلامی
الهه محمدیان	شکل گیری مدعیان دروغین مهدویت
محمد علی لطفی یزدی	ظرفیت شناسی فرصت ها جهت مهدوی شدن جامعه اسلامی از منظر فریقین
محمد باقر باقری	نقش زنان در ظهور امام زمان <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small> در منابع فریقین
محمد باقر باقری	چگونگی ظهور امام زمان <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small> از منظر فریقین
مجتبی سنجرانی	واکاوی موانع تحقق عدالت مهمترین شاخص حکمرانی مهدوی
مجید تجلیلی	مهدویت و انتظار در اندیشه شهید مطهری
مجید تجلیلی	هنجارها و ناهنجارهای اجتماعی قبل از ظهور
سید علی میرجهان شاهی	حکمرانی مهدوی ویژگی ها و تحولات فرهنگی
سید علی میرجهان شاهی	مهدویت شناسی در کلام امام خمینی ره و انقلاب اسلامی
محمد رضاریکی	ویژگی های حکمرانی مهدوی محور وحدت فریقین
حبیب الله میر	برنامه های حکومت جهانی مهدوی <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small>
حسین خشک پرست	چگونگی حکمرانی امام مهدی (ع) در عصر ظهور
سید علی میرجهان شاهی	شباهت های امام مهدی با انبیاء الهی از منظر فریقین محور وحدت

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسندگان

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
مریم روتابی دهلقى	اعتقاد به مهدویت و تاثیر آن بر اتحاد ملي و انسجام اسلامي
مهدی پادیر	مهدویت در منابع اهل سنت
وحیده شاه بیکی	بررسی دیدگاه عیسوی به مهدویت
اسما براهویی	مهدویت در کتب تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
آمنه محمدرضایی	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
رضا تاج آبادی	بررسی فتنه های آخرالزمان در آستانه ظهور حضرت مهدی (ع) و پیشنهاداتی برای در امان ماندن از این فتنه
نرگس رحمنی	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
زهرا طالب نژاد، معین پورصادق	منجی موعود: اعتقادی جهانی، همبستگی اسلامی
فائزه شاه زئی	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه اهل سنت
حبیبه زرنگ، اکرم عبدالله پور	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
الیاس پادیر، وحید موسی زاده	علائم ظهور از دیدگاه روایات شیعه و اهل سنت
الیاس پادیر، وحید موسی زاده	علائم ظهور از دیدگاه شیعه
دانائی فریدری مزرعه آخوند	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
عباسعلی اخوان ارمکی	نگاهی تطبیقی به مدینه فاضله مهدوی از دیدگاه شیعه و اهل سنت، راهکاری برای وحدت و همگرایی پیروان مذاهب اسلامی
جهانگیر نژاد، موسی زاده	علائم و شرایط ظهور از دیدگاه روایات شیعه
زهرا پیرحیاتی، اکرم گودرزبان فرد	آینده جهان (سیمای حکومت امام مهدی <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small>) در منابع روایی مسلمین
جهانگیر نژاد، وحید موسی زاده	شرائط و علائم ظهور امام مهدی <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small> از دیدگاه و روایات شیعه.
زهرا اسمعیلی، اکرم عبدالله پور	نقد و بررسی آرا اندیشمندان در مورد مهدویت
میلاد میرزایی، وحید موسی زاده	نشانه های ظهور از دیدگاه اهل شیعه
حدیث شاهی	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
احمد سعادت	نقد و بررسی ادله منکرین مهدویت از منظر مذاهب اسلامی
لیلا عباسعلی	مهدویت در منابع تفسیری اهل سنت و شیعه
جواد اسحاقیان درچه	تحلیل و نقد جریان شناسانه انحرافات دو فرقه بهائیت و قادیانیه در آموزه های مهدویت
محمد فاروق حسین	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
فهیمه رضائی	بررسی میزان آشنایی دانش آموزان با امام زمان (عج) و حضور ایشان در زندگی
حسام الدین صالحی	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
احمد صارمی	حضرت امام مهدی از دیدگاه مذاهب اهل سنت
رضا اصغری خافتری	نقش خانواده در تربیت مهدوی کودکان مقطع ابتدایی
آقای بیگی، کوثر، حوریه، صبا افشاری	ادله و مبانی عقلی الگوگیری از جامعه منتظر
آقای بیگی، کوثر، حوریه، صبا افشاری	دامنه و گستره ی عدالت در حکومت مهدوی
میثم سعیدی منش، راحله عبدی	آثار فرهنگی اخلاقی در جهان پس از ظهور بر اساس روایات مهدویت

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسندگان

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
یاسین ملائی بندانى	خروج کننده گان بر موعود محور وحدت فریقین
یاسین ملائی بندانى	مهدویت باوری محور وحدت بین ادیان ابراهیمی جهان
سعید محمدیان	تبیین انتظار فرج محور وحدت فریقین و تفاوت انتظارهای سازنده و انتظارهای مخرب
عیسی کیخا	بررسی دشمنان حضرت مهدی و خروج کنندگان برایشان از منظر فریقین
محمد حسین باهری	مهدویت باوری در منابع اهل سنت
محمد رضا کیخا	استکبارستیزی شاخصه مهدوی در گفتمان انقلابیون فریقین
ابوالقاسم بهزادی کیا	نقش باور به مهدویت در مسئولیت پذیری از منظر فریقین
معصومه علی صوفی، مبینا علی صوفی	علائم و نشانه های آخر زمانی از دیدگاه روایات اهل سنت و شیعه
محمد اسماعیل گنجعلی	وظایف منتظرین امام زمان <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small> از منظر منابع فریقین محور وحدت
فرامرز برشان	بررسی تاریخی علایم حتمی ظهور از منظر منابع فریقین
اسماء هاشمزی	گرایش های مختلف اهل سنت در خصوص مهدویت
رضا طاهری نسب	مفهوم شناسی عرضه اعمال بر امام زمان <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small> از منابع دینی مذاهب اسلامی
علی علی محمد	مهدویت از دیدگاه اسلام
فتاح آقازاده	عدالت شیوه حکمرانی مهدوی از منظر فریقین
سعیده خدری	مهدویت از دیدگاه قرآن و روایات
ملیحه بلال نعمانی	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
فاطمه نوری آثار	اعتقاد به ظهور منجی در سبک زندگی براساس آموزه های اسلامی
پریاریگی	روایات اهل سنت و اهل تشیع در مورد مهدویت
بنیامین شاهوزی	نقش مهدویت در مذاهب اسلامی
عرفانه محمدزاده حقیقی	تطبیق منجی و مصلح آخر الزمان در سه دین یهودیت، مسیحیت و اسلام
طیبه نارویی ناز	مهدویت در منابع تفسیری اهل سنت
سمانه پارسا	مهدویت از دیدگاه قرآن
مصطفی دستوان	مهدویت و تاثیر آن بر امت اسلامی
محمد غلامی، عبدالواحد بامری	نقش آموزه مهدویت در انسجام امت اسلام
امین الله سالارزهی، فاطمه نوتی زهی	مهدویت در منابع حدیثی فریقین
صبا صیاد	تحقیق نشانه و علائم اخر الزمان در روایات شیعه و سنی
محمد سنچولی	مقایسه حکومت حضرت مهدی با حکومت حضرت سلیمان از منظر آیات و روایات
الیاس برخوردار	ویژگی های حکومت مهدوی در منابع شیعه و سنی
منا عظیم پور، لیلا عظیم پور، قدسی عظیم پور	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
سمانه رضا زاده راستین، منیره فرمانی	وجه وحدت امت اسلامی با توجه به دکتربین مهدویت در منظومه فکری مقام معظم رهبری دامت برکاته
مهدی نجفی	بررسی ارتباط تعلیم و تربیت با آموزه مهدویت (مطالعه مروری)

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسندگان

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
میثم سعیدی منش. راحله عبدی	ویژگی های معنوی و روحی یاران خاص حضرت مهدی عج بر اساس روایات مهدویت
میثم سعیدی منش. راحله عبدی	ویژگی های ظاهری و رفتاری یاران خاص حضرت مهدی عج بر اساس روایات مهدویت
میثم سعیدی منش. راحله عبدی	آثار سیاسی اجتماعی در جهان پس از ظهور بر اساس روایات مهدویت
حسینعلی عربی. علی خرمیان	بررسی نقش اعتقاد به ظهور منجی در آخر الزمان و تأثیر آن بر انسجام امت اسلامی و وحدت مسلمانان
سکینه فلاحتی تازه کند	بررسی نقش اعتقاد به ظهور منجی در آخر الزمان و تأثیر آن بر انسجام امت اسلامی و وحدت مسلمانان
محمود حبیبی نژاد	نقد بهائیت و بابت از دیدگاه اسلام
لیلا ابراهیمی کلاریجانی	مهدویت در منابع تفسیری وحدیثی اهل سنت و شیعه
مشهوده بیکزاد	عدالت محور وحدت در حکومت حضرت مهدی از منظر فریقین
حمیده ادیب	حکومت شایسته حضرت مهدی (ع) محور وحدت از منظر فریقین
رضادشتی	جایگاه و تأثیر اندیشه مهدویت در ایجاد و تداوم جنبش ضد استعماری و استکبار ستیز مهدی سودانی
روح الله فرجی	بررسی تطبیقی مهدویت در احادیث شیعه و اهل سنت
مصطفی سعادت	گزاره های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت
طاهره گذاری. زهرا یآوری شایان. فریده حقیقی بردینه	بررسی دیدگاه های علمای معاصر اهل سنت در موضوع مهدویت و آخر الزمان
شیلا جمشیدی	مقوله انتظار فرج از منظر فریقین با تاکید بر دیدگاه شهید مطهری
شیلا جمشیدی	مقوله انتظار فرج از منظر فریقین با تاکید بر دیدگاه صافی گلپایگانی
شیلا جمشیدی. خاطره میرزایی	مهدویت در اسلام و مولفه های تربیتی اعتقاد به مهدویت از دیدگاه شیعه
مولود حقیقت جو	معرفی و تحلیل مدعیان مهدویت در میان اهل سنت و شیعه
فاطمه سابقی. مطهره میری	بررسی نقش اعتقاد به منجی در آخر الزمان و تأثیر آن بر وحدت امت اسلامی
زهرا خدادادی	آینده جهان (سیمای حکومت امام مهدی علیه السلام)
مسعود جاسمی	جایگاه اندیشه مهدویت و ایمان به آن در راستای بالابردن روحیه مقاومت و استکبار ستیزی امت اسلامی
مسعود جاسمی	نقش اعتقاد به امام زمان (عج) در انسجام امت اسلامی
محمود پسندی	مهدویت در منابع تفسیری اهل سنت
اعظم رفیعی فر	نقش اعتقاد به ظهور منجی در آخر الزمان و تأثیر آن بر انسجام امت اسلامی و وحدت مسلمانان
سید سجاد خشنودی	انواع نص کلامی بر امامت امام مهدی علیه السلام در قرآن کریم و احادیث معصومین <small>علیهم السلام</small>
نجاتبخش اصفهانی. نوریان. بابا ربیع، حسینی	وظایف منتظران ظهور اعم از افراد، جامعه و دولت در منظومه فکری امام خامنه ای
حسینی. علی اکبری. مجدی. کمالی	ویژگی های مدیریتی زمامداران با تاکید بر نهج البلاغه در تحقق وحدت اسلامی در دوران غیبت حضرت مهدی (عج)
حسینی. محمدی. مجدی	جایگاه وحدت و انسجام در جامعه اسلامی و تأثیر آن بر حکومت جهانی حضرت مهدی (عج)
حسینی. نیک پناه. علی اکبری. کمالی	وحدت در جامعه اسلامی از منظر آیت الله علیرضا اعرافی
حسینی. محمدی	مشروعیت و مقبولیت در نظام جمهوری اسلامی ایران با تاکید بر حکومت جهانی حضرت مهدی موعود (عج)
حسینی. نجاتبخش اصفهانی	چیستی فقه اکبر، چرایی و چگونگی کفایت آن برای اداره شئون مختلف جامعه در حکمرانی (معیار) اسلامی
حسینی. نیک پناه. مجدی	بررسی سنت و تجدد از دیدگاه سید جواد طباطبایی و رضا داوری اردکانی با تاکید بر حکومت جهانی حضرت مهدی (ع)

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسندگان

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
سید زهیر المسیلینی	منهج آیه الله الصافی الگلایگانی فی الدفاع عن المهدویة
مریم جمیدی، سکینه شبانی	نقد ادله اهل سنت در انکار مهدویت بر اساس دیدگاه متکلمین شیعه
سعیده جوشن پسند	(بررسی نقش اعتقاد به ظهور منجی در آخرالزمان و تاثیر آن بر انسجام امت اسلامی و وحدت مسلمانان)
اسحاق هودیانی	علائم ظهور از دیدگاه اهل تسنن و تشیع
سارا گرگیچ	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
دهپهلوان، اسمعیلی، حسینی	نگاهی تاریخی به مفهوم مهدویت و نقش آن در همگرایی مسلمانان
دکتر ناصر خدایاری شوطی	دلایل و استنادات نزدیک بودن علائم ظهور و موافقین و مخالفین و نقش منتظران ظهور حضرت حجت (عج)
دکتر نجابتبخش	مدیریت اسلامی
دکتر نجابتبخش	پارادایم تئوری حضرت امام و وجه اشتراك آن با پیامبران
دکتر نجابتبخش	بررسی و تحلیل رویکرد پیامبر اکرم ﷺ در جذب و ساماندهی منابع انسانی
دکتر نجابتبخش	بررسی سبک رهبری و مدیریت
جاسم بامری	نقد و بررسی منکرین مهدویت دیدگاه شیعه
هاشم کدکنی	وحدت کلمه در بررسی آیات و روایات قوم سلمان در آخرالزمان
عمران شهیکی	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
محمد احسان میرشاهی	ویژگی های مدعیان مهدویت در میان شیعه و اهل سنت
حسین قنبری جوان	علائم و نشانه های ظهور از روایات شیعه
محمد غلامی، حسن شفیعیان	تبیین نقش راهبردی مقاومت در تحقق مقدمات ظهور از منظر قرآن و منابع فریقین
فاطمه صادقی	پیامدهای فردی انکار مسئله مهدویت در منابع فریقین
سجاد کیخا	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
علی شکری	آثار انتظار در روایات
حسن مسلمی	تاثیر باور مهدوی در تقریب بین مذاهب اسلامی از دیدگاه امامین انقلاب
اکرم اقلیمان	گذاره های مشترک مهدویت بین شیعه و سنی
عبدالواحد حسین زهی	امام مهدی از منظر اهل سنت
میرزایی، وحید موسی زاده	علائم و نشانه های آخرالزمان از روایات اهل سنت
امید میرزایی	اعتقاد به آخرالزمان {مهدویت}
فرهاد بهرامی نیک، وحید موسی زاده	علائم و نشانه ظهور از نظر روایات شیعه و اهل سنت
الیاس پادیر، وحید موسی زاده	علائم ظهور طبق آیات قرآن
جهانگیر نژاد، موسی زاده	شرایط و نشانه های ظهور از دیدگاه و روایات اهل شیعه
علیرضا پرورش، وحید موسی زاده	علائم و نشانه های آخرالزمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
محمد مهدی کوهکن نو	جایگاه مهدویت در منابع حدیثی اهل سنت
سید علی اصغر چراغی	نشانه های ظهور امام زمان ﷺ

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسندگان

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
حسینی، اطهری، علی اکبری، مجدی	نقش دیپلماسی دفاعی در منطقه و تأثیر آن بر امنیت ملی جمهوری اسلامی ایران با رویکرد مهدویت
حسینی، محمدی، مجدی	مشروعیت و ثبات سیاسی نظام در دوران مهدویت با تأکید بر اندیشه امام خمینی (ره)
حسینی، علی اکبری، خدمتی	عوامل فرهنگی اجتماعی موثر بر فساد اداری در دوران غیبت حضرت مهدی (عج) با تأکید بر محور وحدت اسلامی
الهه محمدیان	مهدویت و تأثیرگذاری آن بر مذاهب اسلامی
الهه محمدیان	مهدویت، رجای معقول در اندیشه شهید مطهری
توان، قیوم زاده، ملامحمد علی	بررسی جایگاه مهدویت در تبیین حجاب بانوان به عنوان نقشی کلیدی در امر ظهور و آخر الزمان در میان امت اسلامی
اعظم طاهر خانی	بررسی مهدویت از دو دیدگاه مذهب شیعه و اهل سنت
زهرایمانی	ارزیابی دیدگاه اندیشمندان و مورخان اهل سنت در ارتباط با موضوع مهدویت و مقایسه آن با دیدگاه تشیع
ساره ملاحسینی	مهدویت آخر الزمانی
سهیلا نصاری	زمینه های ظهور در تشیع و تسنن
رضارمضانی، زهره سلامیان، علی رضانی	نقش منجی در انسجام وحدت اسلامی با تکیه بر آموزه های قرآنی
مجید ذاکر	دوری از اختلاف در اصل مهدویت باعث انسجام اسلامی
سحریونسی	وظایف زنان منتظر در عصر ظهور
فاطمه سرگزگی	شیوه های اجرای عدالت در دولت امام زمان (عج)
ثریا میردیلیمی	مفهوم انتظار فرج در آیات و روایات
فاطمه شهرکی	عوامل خانوادگی موثر در فرآیند تربیت مهدوی
مهدیه سمیعی	اعتقاد به مهدویت در اصلاح فرد از دیدگاه قرآن کریم
کوکب مهدوی	تأثیر اندیشه مهدوی در سبک زندگی اجتماعی
مجید صالحیان	تأثیر باور به مهدویت در تشکیل حکومت اسلامی
سیده فرح ناز شهروزی	حضرت مهدی (ع) و انتظار فرج از منظر قرآن و حدیث
سید کمال حسینی، عبدالرحیم رحیمی	گونه شناسی روایات مهدویت در صحیحین و مستدرک حاکم
دکتر سید زهیر المیسلیینی (از تونس)	مهدی موعود از دیدگاه مذاهب اسلامی
ستایش پودینه، استاد طاهری	مهدویت از دیدگاه قرآن
هادی نارویی، سید کمال حسینی، عبدالرحیم رحیمی	گونه شناسی روایات مهدویت در صحیحین و مستدرک حاکم
هارون نوتی زهی	مهدویت
ابوالفضل کیخا	جایگاه مهدویت از دیدگاه ادیان
مطهره کیانی قلعه نو	گزاره های مشترک اعتقادی حکومت حضرت مهدی میان اهل سنت و تشیع
هادی غلامزاده	آینده جهان (سیمای حکومت حضرت مهدی عجل الله تعالی فرجه الشریف) در منابع روایی مسلمین
سید محمد جواد موسوی	نشانه های ظهور - امام زمان در منابع تشیع و تسنن
اکرم مرادی، فاطمه خسرو شیری	گزاره های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت
اسما مهاجری	بررسی علایم و نشانه های آخر الزمانی از دیدگاه قرآن و روایات اهل سنت و شیعه
ابراهیم نوری	تاملی بر دیدگاه فخر رازی در مساله امام غایب

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسندگان

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
زهرا مرادی پور	آینده جهان (سیمای حکومت حضرت مهدی علیه السلام) در منابع روایی مسلمین
محمد احسان میرشاهی	ویژگی های مدعیان مهدویت در میان شیعه و اهل سنت
مریم محمدی	تاثیر سبک زندگی مهدوی در تحکیم خانواده
محمد بامری	مدعیان مهدویت
سید رضا انوری	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی
پرویز مهدوی اطهر	مهدویت از دیدگاه اهل سنت
سید محمد دبستانی	مهدویت محور وحدت
سید محمد دبستانی	اشارات و بشارت های قرآن به حکومت جهانی مهدوی
سید محمد دبستانی	انتظار فرج امام عصر عج و وظایف مردم در روزگار غیبت
مصطفی عبدالهی	رابطه بیداری اسلامی با مهدویت از دیدگاه مقام معظم رهبری
شمس الدین بامری	ادله منکرین مهدویت طبق نظر شیعه اهل سنت و مسیحی و یهود
حیدری نسب، علی شریفی	تحلیل دیدگاه علمای حنفی دیوبندی در باب حوادث ظهور
حسین سندگل	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
محمد امین کده	مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
کریم کریمی اطهر	بررسی اشتراکات اقتصادی حکومت مهدی عج و حضرت سلیمان نبی ع از منظر قرآن و حدیث
ام البنین حیدری امین	گزاره های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت
امیر علی سبزیان	نقش اعتقاد به ظهور منجی و تأثیر آن بر انسجام و وحدت امم اسلامی از دیدگاه عقل و نقل
سعیدیه آذرمینا	بررسی دیدگاه های علمای معاصر اهل سنت در موضوع مهدویت و آخرالزمان
خدیدجه افشین	بررسی باورهای مهدوی از منظر مفسران اهل سنت
صادق بدیع روشن	واکاوی و نقد نظریه مودودی در رابطه با مهدی موعود از دیدگاه فریقین
امیر یوسفی	معناشناسی تطبیقی واژه ارض و صالحون در آیه ۱۰۵ سوره انبیاء از نظرگاه شیعه و اهل سنت با رویکرد مهدویت
مرادی بیدختی نیک پناه، جان فزا، اصغر خواجه	مهدویت در کلام رهبری
مرتضی جان فزا، حسین مرادی بیدختی	نقش و جایگاه فن آوری اطلاعات در حکومت حضرت مهدی (ع)
فریدونی نیا، ملی نژاد اسپر	جایگاه اندیشه مهدویت در ایجاد و تداوم جریان مقاومت از دیدگاه آیات و روایات
مهتاب حاتمی شاهد	مولفه های مهدویت از دیدگاه اهل سنت
حمید رضامیر	علت زمینه سازی برای ظهور حضرت مهدی از منظر روایات
جواد بارانی	نشانه های ظهور امام زمان از منظر شیعه
مهدی شریفی اصیل	نقش آحاد جامعه ی اسلامی در محقق شدن ظهور امام مهدی عج از منظر آموزه های قرآنی و روایی
زهیر دهقانی آرنی، مسعود زائری	بررسی آراء مستشرقان در موضوع شکل گیری باورداشت مهدویت نزد شیعه و اهل تسنن با رویکرد تطبیقی
سید مصطفی حسنی، حسین جباری	مهدویت به مثابه حکمرانی وحدت ساز از منظر فریقین با رویکرد نظام واره ای
فاطمه محترم گورچین قلعه	مولفه های وحدت در آموزه های مهدوی

فهرست مقالات همایش ملی مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی به انضمام نویسنده

نام نویسنده	عنوان مقاله ارسال شده
زهره صالحی نیا	جایگاه اندیشه‌ی مهدویت و آخرالزمان در ایجاد و تداوم مقاومت و استکبارستیزی
فریده کسی چشمه گچی	جایگاه اندیشه مهدویت و آخرالزمان در ایجاد و تداوم جریان مقاومت و استکبارستیزی
علی صادقی مقدم	تبیین اهداف و آرمان‌ها و ترسیم سیمای حکومت امام عصر (عج) با بهره‌گیری از آیات و روایات
ام البنین حیدری امین	آینده جهان (سیمای حکومت امام مهدی) عج در منابع روایی مسلمین
فاطمه نوری	آثار اعتقاد به ظهور منجی در سبک زندگی براساس آموزهای اسلامی
زینب کردی	مهدویت در منابع حدیثی فریقین
فاطمه. فائزه ویگانه مجردی	آینده جهان (سیمای حکومت حضرت مهدی علیه السلام) در منابع روایی مسلمین
علیرضا بامری. موسی زاده	نشانه‌ها و علائم آخرالزمان از نظر شیعه
مهدی دولتی	بررسی تأثیر منجی‌گرایی بر انسجام ادیان و وحدت مذاهب
ام البنین حیدری	امین آینده جهان (سیمای حکومت امام مهدی <small>عجل الله تعالی فرجه الشریف</small>) در منابع روایی مسلمین
سیمایپودینه. فاطمه صادقی	راهکارهای تداوم جریان مقاومت بر پایه مهدی باوری در منابع اسلامی
رضامیر لطفی. قیاسی. میری	بررسی نقش آموزه‌های مهدویت در امیدافزایی مسلمانان
رضامیر لطفی. قیاسی. میر دشتی. سلیمانی راد	بررسی جایگاه و نقش وقف در ارتقاء فرهنگ مهدویت و انتظار
رضامیر لطفی. مریم میری. مرتضی میر. مرتضی نور بخش	اندیشه مهدویت و نقش آن در گفتمان بازگشت به خویشستن اقبال‌الاهوری
رئیس‌ی. باقری. رضا میر لطفی	تأثیر آموزه‌های مهدویت در جنبش‌های اسلامی پاکستان
خسروی. علی اکبر طاهری	بررسی نقش اعتقاد به منجی در آخرالزمان و تأثیر آن بر انسجام اسلامی و وحدت مسلمانان
مطهره کیانی قلعه‌نو	گزاره‌های مشترک اعتقادی حکومت مهدی میان اهل سنت و تشیع
فاطمه طارغی	علائم و نشانه‌های ظهور از دیدگاه اهل سنت و شیعه بر مبنای آیات و روایات
خسروی، علی اکبر طاهری	بررسی نقش اعتقاد به منجی در آخرالزمان و تأثیر آن بر انسجام اسلامی و وحدت مسلمانان
موسی الرضا حیدری	مهدویت و دکترین منجی‌گرایی و نقش آن در زمینه‌سازی ظهور در ادیان و مذاهب
مصطفی محمودی صاحبی	بررسی تطبیقی روایات برکات آسمانها و زمین بعد از ظهور مهدی موعود (عج) از نگاه فریقین
مهدوی مقام، واعظی منفرد	منجی باوری یهود صهیونیست با محوریت فلسطین و نقش ایران در قبال آن
ابوالحسن بارانی، عصمت نیری ابوالحسن بارانی	گزاره‌های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت
الهه عبدالعلی نژاد	بررسی روایات مهدویت در تفاسیر فریقین
الهام سلطانی	اشتراکات مهدوی از دیدگاه تشیع و تسنن
علی تقی زاده، طیبه مصلح	گزاره‌های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت
امام دادی، طاهری، امام دادی	مهدویت و تمدن نوین اسلامی از منظرگاه ادیان و فریق‌ی
عبدالواحد بامری، نیک پناه، سیدزین العابدین سجادی، بردباری	واکاوی تطبیقی مهدویت در اندیشه صوفیه ذکریه مهدی موعود و مکان ظهور آن

مقام معظم رهبری (مدظله العالی):

همه مذاهب اسلامی غایت جهان را که

اقامه حکومت حق و عدل

بوسیله حضرت مهدی عج است

قبول دارند.

ISC
Islamic World Science Citation Center

نشریات علمی حامی همایش
فصلنامه های دانشگاه ادیان و مذاهب
فصلنامه مطالعات اجتماعی
و فرهنگی حوزه
فصلنامه مطالعات خانواده اسلامی
فصلنامه جامعه شناسی سیاسی
فصلنامه علم و تمدن در اسلام
فصلنامه تاریخ اسلام
علم و فرهنگ در اسلام
پژوهش های مهدوی
پژوهشنامه سوعود
نگار سوعود
مشرق مهدوی
جاسعه مهدوی
عصر آدینه

همایش ملی

بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود عج برگزار می کند:

مهدویت محور وحدت در مذاهب اسلامی

فراخوان مقاله با محورهای:

- مهدویت در منابع تفسیری و حدیثی اهل سنت و شیعه
- بررسی دیدگاه های علمای معاصر اهل سنت در موضوع مهدویت و آخر الزمان
- جایگاه اندیشه مهدویت و آخر الزمان در ایجاد و تداوم جریان مقاومت و استکبار ستیزی آینده جهان (سیمای حکومت امام مهدی علیه السلام) در منابع روایی مسلمین
- معرفی و تحلیل مدعیان مهدویت در میان اهل سنت و شیعه
- گزاره های مشترک مهدوی میان شیعه و اهل سنت
- علائم و نشانه های آخر زمانی از دیدگاه آیات و روایات اهل سنت و شیعه
- نگاه تطبیقی به گرایش ها و دیدگاه های مختلف اهل سنت در خصوص مهدویت
- نقد ادله منکرین مهدویت از دیدگاه مذاهب اسلامی
- بررسی نقش اعتقاد به ظهور منجی در آخر الزمان و تاثیر آن بر انسجام امت اسلامی و وحدت مسلمانان

نشانی ارسال مقالات و مشاهده ضوابط و شرایط آن: www.mahdaviat.ir/sistan-va-baluchestan

زمان و مکان برگزاری: یکشنبه و دوشنبه ۲۹ و ۳۰ بهمن ماه ۱۴۰۲ - زاهدان، دانشگاه سیستان و بلوچستان

ارتباط با دبیرخانه: ۰۵۴۳۳۳۲۲۹۸۸۲ - ۴ و ۰۹۱۵۳۴۱۶۹۳۲

آخرین مهلت ارسال مقالات: ۱۴۰۲/۱۰/۲۵

با پشتیبانی و مشارکت:

بِحَوْلِ اللَّهِ جَمَعْتُمْ بَيْنَنَا
وَأَنْتُمْ مِمَّنْ زَاكِرَاتُ الْآلِ الْعَزِيزِينَ

و همگی به ریسمان خدا چنگ زنید
و پراکنده نشوید

آل عمران / ۱۰۳

بنیاد فکری حضرت مهدی (عج)